

Elf banen weg

Reorganisatie bij Humane voeding | p.6 |

Goeie schimmel

Monascus ruber verbetert productie bioplastic | p.10 |

Wolf vertelt

Het verhaal van de doodgereden wolf A28 | p. 14 |

RESOURCE ^[NL]

Voor iedereen van Wageningen University & Research

nr. 16 – 6 april 2017 – 11e jaargang

Tada! Een nieuw rooster

p.4 en 12

MISS COLOMBIA

Susana Prieto Bravo staat te stralen in de traditionele kleding uit haar geboorteland Colombia. Ze deed op donderdag 30 maart mee aan de One World-modeshow in Orion, die ze als bestuurslid van de International Student Association Wageningen (ISOW) ook mede organiseerde. Veertig modellen uit tien verschillende landen deden mee aan de show. Lees meer over One World Week op pagina 24. Ldk, foto: Sven Menschel

Bekijk de fotoserie
op resource-online.nl

>> INHOUD

nr. 16 – 11e jaargang

>> **8**

BRAMEN SAAI?

Er zijn wel 191 verschillende soorten!

>> **18**

MINIHUISJE

Robin en Amanda hebben bijzondere studentenwoning

>> **24**

BLINDDOEK

ISOW en IxESN nemen 'blind date' letterlijk

EN VERDER

- 5** Klimaatcentrum naar Wageningen
- 6** 'Beloon onderwijstaak onderzoekers'
- 8** Liever rood jasje voor lightproduct
- 9** Wiskunde tegen stoplichtfiles
- 10** Hoe overleeft plant droogte?
- 22** Werklast anders verdelen?
- 24** One World Week
- 25** Steun voor hoogbegaafden
- 27** Ondertussen in Australië

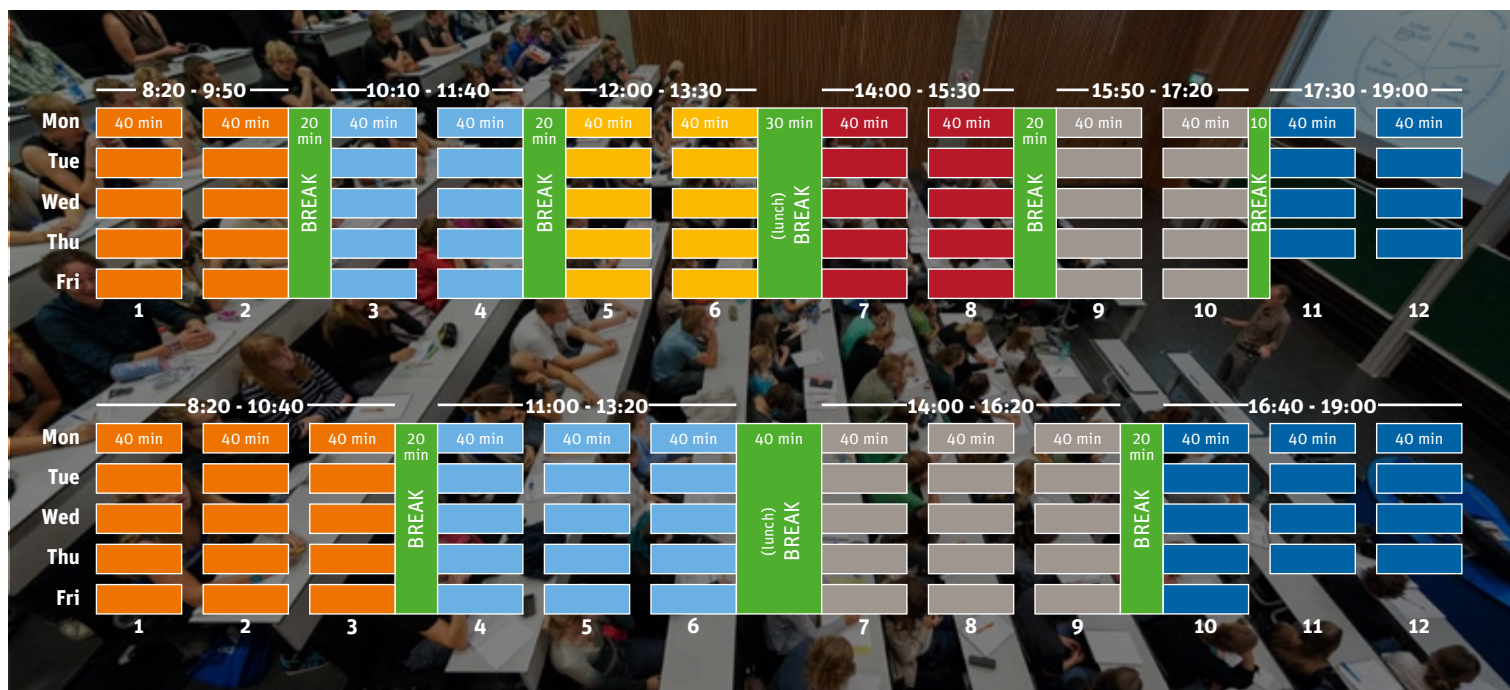
VOORTSCHRIJDEND INZICHT

Nieuws beweegt. Wat vandaag wordt verkondigd, kan morgen achterhaald blijken. Journalisten lossen dit op met follow-ups, vervolgv verhalen waarin de laatste stand van zaken uit de doeken wordt gedaan. In het papieren tijdperk werkte dit beter dan in het digitale. Op internet kunnen mensen namelijk selectief winkelen in berichtgeving. Het is een beproefd concept om oude verhalen die in jouw straatje te pas komen, steeds opnieuw te delen via sociale media. Zo houd je achterhaald nieuws in stand. Een bodemonderzoeker van WUR is slachtoffer geworden van dergelijke manipulatie. Op de Resource-site staan drie verhalen waarin zij – anoniem maar herleidbaar – voorkomt. In de eerste twee stukken staat dat ze onderwerp is van onderzoek naar mogelijke citatiefraude, het derde verhaal gaat over een rapport dat haar mogelijk vrijpleit. Op de social media worden, tot frustratie van de onderzoeker, vooral de eerste twee verhalen gedeeld. Het voortschrijdend inzicht wordt zo verdonkeremaand. Inmiddels hebben wij de verhalen online duidelijker aan elkaar gelinkt, om dit te voorkomen. Maar volledigheid blijft toch een heikel punt op het web.

Edwin van Laar

>> [Vrouwelijke wetenschappers verenigen zich | p.7](#)

GEEN AVONDCOLLEGES, WEL VERLENGD ROOSTER

Wageningen University & Research ziet af van colleges tot in de late avonduren. In plaats daarvan wil de raad van bestuur een verlengd rooster invoeren. Lesuren en pauzes worden korter. Docenten en studenten zijn blij dat de avondcolleges van de baan zijn, maar maken zich zorgen over de kortere pauzes.

Het voorgenomen besluit van de raad van bestuur komt nadat begin deze maand een evaluatierapport verscheen over de pilot met avondcolleges, waaruit bleek dat het merendeel van de studenten en docenten negatief is over avondonderwijs. Daarnaast leveren avondcolleges volgens het bestuur ook niet genoeg extra onderwijsruimte op om de groei van de studentenaantallen op te vangen.

Daarom pleit het bestuur nu voor een aangepast dagrooster, wat inhoudt dat de lessen om 8.20 beginnen in plaats van 8.30, dat colleges ingekort worden van 45 naar 40 minuten en dat de laatste colleges tot 19.00 duren (behalve op vrijdag). De pauzes tijdens colleges gaan terug van 15 naar 10 minuten en de lunchpauzes worden korter en gespreid (zie figuur). Dat levert zowel 's ochtends als 's middags 2 extra

lesuren op, wat het huidige gebrek aan onderwijsruimte voor een groot deel opvangt.

EVEN ONTSPANNEN

De studentenvakbond SAW (Student Alliance Wageningen) is blij met het voorgenomen besluit. Voorzitter Fons Janssen noemde het een belangrijk moment voor studenten. De Student Council is ook positief, maar maakt zich wel zorgen over de kortere pauzes.

Docenten reageren redelijk positief op het voorstel, al zijn ook zij ongerust over de kortere pauzes. Zo zegt docent Hydrogeologie en Teacher of the Year 2016 Roel Dijkzma: 'Ik heb nu een meute van zo'n tachtig studenten voor de neus. Koffie pakken is krap in die tijd, maar even ontspannen en de billen laten doorbloeden is nauwelijks nog mogelijk.'

'Ik vind de kortere pauzes vooral een probleem omdat het vaak ook een moment is waarop studenten even een vraag kunnen komen stellen', aldus Carlijn Wentink, docent bij Gezondheid en maatschappij. 'Die informele contactmomenten zijn heel belangrijk.' Ook voor universitair hoofddocent en Teacher of the Year 2017-genomineerde Henry van den Brand zijn de pauzes be-

langrijk voor de interactie met studenten. 'Tijdens de pauzes krijg ik prima feedback en ben ik ook voor studenten aan te spreken over allerlei zaken.'

LUNCHVERGADERINGEN

Wentink en Van den Brand zien daarnaast een agenda-technische uitdaging bij kortere lunchpauzes, zowel voor docenten als studenten. Wentink: 'Voor overleg waarbij veel verschillende docenten aanwezig moeten zijn, gebruiken we nu vaak de lunchpauze. Als die wordt teruggebracht tot 30 minuten, is dat niet meer mogelijk.' Van den Brand: 'In Impulse zijn voor studenten regel-

matig interessante lunchbijeenkomsten. Daar moet ruimte voor zijn. Ook voor commissies en besturen is de middagpauze belangrijk.'

Dat de colleges worden ingekort, baart de docenten minder zorgen. Wel hopen ze dat de universiteit ruimte biedt om eventueel onbehandelde lesstof later in te halen. **LvdN**

Lees ook het verhaal 'Goochelen met tijd en ruimte' op p.12. Daarin legt rector magnificus Arthur Mol uit waarom het aangepaste rooster de beste manier is om de groei op te vangen.

CineMec Laan der Verenigde Naties 150, Ede
www.cinemec.nl / 0900 - 321 0 321

FILM	FILM	EVENT
		
V.A. 13 APRIL	V.A. 27 APRIL	WO 19 APRIL
Fast & Furious 8 De nieuwste film in de populaire reeks belooft wederom topspektakel!	Guardians of the Galaxy vol. 2 3D Met Chris Pratt en Bradley Cooper.	Ladies Night Met de romkom Voor Elkaar Gemaakt, drankjes en hapjes.
€2 STUDENTENKORTING OP FILMS & EVENTS		

KLIMAATBUREAU KOMT NAAR WAGENINGEN

Wageningen University & Research gaat het internationale klimaatbureau CCAFS huisvesten. Dat opent de weg naar meer samenwerking tussen WUR en internationale onderzoeksinstituten op het gebied van klimaatneutrale landbouw.

Het gezamenlijke onderzoeksprogramma Climate Change, Agriculture and Food Security (CCAFS) van vijftien internationale landbouwinstellingen verhuist van Kopenhagen naar Wageningen. Dat is geen grote operatie, want het bureau van CCAFS telt maar een handvol medewerkers. Belangrijker is dat WUR hiermee een netwerk van internationaal klimaat- en landbouwonderzoek binnenhaalt.

WUR wil de komende jaren meer gaan

samenwerken met de vijftien bij CCAFS betrokken internationale onderzoeksinstituten op het gebied van klimaat en voedselzekerheid. Dat meldde bestuursvoorzitter Louise Fresco tijdens de openingsconferentie op 31 maart. Wat daarbij helpt, is dat de Nederlandse regering haar bijdrage aan de vijftien instituten voortaan specifiek gaat besteden aan de ontwikkeling van klimaatneutrale landbouw.

Er liggen grote uitdagingen op dat terrein, aldus Fresco. De landbouw draagt sterk bij aan de klimaatverandering en de CO₂- en methaanemissies in de landbouw moeten flink omlaag om te zorgen dat de aarde niet meer dan 2 graden Celsius opwarmt. Daarom moet het gebruik van grondstoffen in de landbouw veel efficiënter worden. **AS**

© COLUMN|STIJN

Vrouwenonderonsje

Boosheid was er. Tenminste, dat is wat ik hoorde. Zelf was ik expliciet niet uitgenodigd. De *500 Women Scientist*-bijeenkomst in Wageningen (zie p.7, red.) was namelijk bedoeld als exclusief vrouwenonderonsje. De initiatiefnemers vinden het belachelijk dat vrouwen nog steeds gediscrimineerd worden en daardoor minder vaak hoog op de wetenschappelijke ladder klimmen.

‘Het plan is nu om bijvoorbeeld langs middelbare scholen te gaan en potentiële wetenschapsters te laten zien dat vrouwen wel degelijk hoogleraar kunnen worden’, hoor ik van een bevriende vrouw, die voor mij wilde infiltreren.

Ik voel al medelijden met alle jongens in de voorgelichte klas. Die krijgen straks te horen dat er meer vrouwen in de wetenschap moeten komen en worden daarmee impliciet betrokken bij een probleem waar zij part noch deel aan hebben. Sterker nog, mannelijke middelbare scholieren hebben juist een achterstand op hun vrouwelijke leeftijdsgenoten weg te werken. Er is voor vrouwen trouwens ook helemaal geen belemmering om de wetenschap te betreden; in Wageningen zijn op dit moment nota bene meer vrouwelijke dan mannelijke promovendi.

Zeker, ik erken dat er een ongelijkheidsprobleem is, maar volgens mij ligt het anders dan besproken tijdens de voor mij verboden bijeenkomst. Ik denk bijvoorbeeld dat de postdocfase dramatisch is; het moment dat wetenschappers kinderen krijgen. Van mannen wordt het toch minder geaccepteerd als ze substantieel zorg gaan dragen voor de kinderen. Kunnen we daar niet wat aan doen? Waarom zijn er geen rolmodelmannen die als voorbeeld kunnen dienen? En onbewuste discriminatie, ook door vrouwen zelf trouwens? Kunnen we hierover op de universiteit meer workshops organiseren? Ik vind ongelijkheid tussen man en vrouw heel erg en ik zou heel graag meedenken over oplossingen. Maar helaas, ik mag niet meepraten. Puur en alleen omdat ik zelf toevallig man ben. **B**

Stijn van Gils (29) doet promotieonderzoek naar ecosysteemdiensten in de landbouw. Maandelijks beschrijft hij zijn worsteling met het systeem wetenschap.

kort

>>NIEUWE CAO Aanpak werkdruk

De vakbonden en universiteiten hebben een akkoord bereikt over een nieuwe cao. Een van de afspraken is dat de hoge werkdruk wordt aangepakt. Elke universiteit moet voor het eind van dit jaar in een plan van aanpak beschrijven hoe ze de werkdruk gaat terugdringen. Een andere afspraak is dat vrouwelijke promovendi na een zwangerschaps- en bevallingsverlof straks automatisch recht hebben op contractverlenging. Verder krijgen alle universiteitsmedewerkers per 1 januari, met terugwerkende kracht, een structurele loonsverhoging van 1,4 procent. **HOP**

>>ERC GRANT Maarten Krol

Hoogleraar Maarten Krol heeft een subsidie van 2,5 miljoen euro gekregen van de European Research Council (ERC). Hij gaat samen met Utrechtse en Groningse partners ontrafelen welke rol het gas carbonylsulfide (COS) speelt in de regulering van het klimaat. COS is betrokken bij het ontstaan van zogeheten sulfaat-aerosolen in de atmosfeer, kleine druppeltjes in water opgelost zwavelzuur. Die aerosolen weerkaatsen zonlicht en zorgen daardoor voor een koeleffect. Het project van vijf jaar levert in Wageningen werk op voor twee aio's, in Utrecht voor een aio en een postdoc, en in Groningen voor een postdoc. **RK**

ILLUSTRATIE: FIEP VAN WESTENDORP

>>FIEP WESTENDORP Prenten te zien

De 22 ‘Wageningse’ tekeningen van illustrator Fiep Westendorp, bekend van Jip en Janneke, hangen sinds deze week in de Forumbibliotheek. Westendorp maakte ze in 1965 in opdracht van het Wageningse Instituut voor de Tuinbouwtechniek. Ze dienden als instructiemateriaal voor het veilig werken in de tuinbouw. De tekeningen maken deel uit van een expositie over WUR-cartoonisten. Die omvat ook werk van Louis Raemaekers (1869-1956) en de *Resource*-illustratoren Loet van Moll en Henk van Ruitenbeek. De expositie is tot juni te bezichtigen. **RK**

Benieuwd wie de Teacher of the Year 2017 is? Lees het op resource-online.nl

'NWO, BELOON ONDERWIJSTAAK ONDERZOEKERS'

De NWO moet onderwijsprestaties van een wetenschapper meewegen bij de beoordeling van een onderzoeksvorstel. Dat bepleit te persoonlijk hoogleraar Bodembiochemie Jan-Willem van Groenigen vorige week in zijn oratie.

Doordat de onderwijstaak nu niet meetelt, bestaat volgens Van Groenigen het risico dat onderzoekers hun onderwijstaak gaan verwaarlozen. Lesgeven kan worden gezien als 'zonde van de tijd'. Van Groenigen wijt deze ondergeschikte rol van het onderwijs aan de bestaande beoordelingsmethodiek van de NWO.

In die systematiek zit een zogeheten utilisatieparagraaf. Daarin moeten wetenschappers aantonen hoe hun onderzoek de samenleving ten goede komt. Deze kennisbenutting telt voor 20 procent mee in de beoordeling van het onderzoeksvorstel. Maar onderwijs geven valt nu niet onder kennisbenutting. Dat is raar, vindt Van Groenigen. 'Kennisoverdracht is volgens mij een heel belangrijke vorm van kennisbenutting. Maar in de huidige situatie moet ik jonge wetenschappers eigenlijk adviseren om zo min mogelijk onderwijs te geven, want dan maak je de meeste kans om geld binnen te halen.'

Van Groenigen vindt dat een excellente en substantiële onderwijsprestatie ook voor 20 procent zou moeten meewegen bij de beoordeling van onderzoeksvorstellen. **✉ RK**

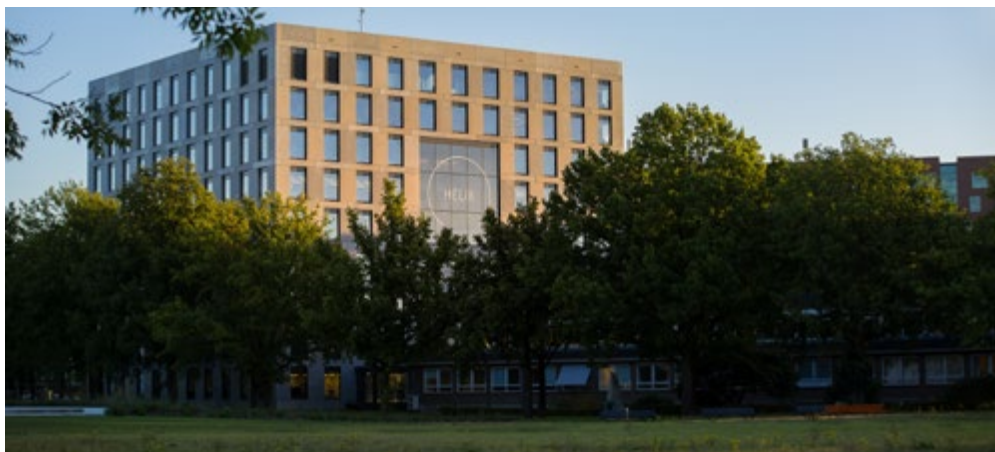

FOTO: SVEN MENSCHEL

BANEN WEG BIJ HUMANE VOEDING

De afdeling Humane voeding van AFSG gaat reorganiseren. Daardoor verdwijnen er 11 banen, ruim 8 fte. De reorganisatie is nodig vanwege een verwacht tekort op de begroting van ongeveer een miljoen euro.

De reorganisatie heeft tot gevolg dat de onderzoeksactiviteiten in de deelgebieden Moleculaire farmacologie, National public health en Diabetes epidemiologie worden beëindigd. Daarmee wordt vooral het aantal ondersteunende functies teruggebracht. De ingrepen zijn volgens Kees de Graaf, leerstoelhouder Humane voeding noodzakelijk. 'De afgelopen acht jaar hebben we een groot aantal projecten binnengehaald en veel personeel aangenomen. Maar in 2015 is de financiering teruggelopen en bleek de groei niet structureel gedekt.'

Het gevolg van die ontwikkelingen is dat er nu naar verwachting 1 miljoen euro tekort is. De Graaf: 'Door de toenemende concurrentie heb-

ben we strategische keuzes moeten maken, door te kijken waar onze kracht ligt en daarop te focussen.' De Graaf vindt het 'heel erg vervelend' voor de mensen die hierdoor getroffen worden. 'We zijn een hechte groep, maar de wetenschap verandert en daar moeten we in meegaan.' Om de internationale positie verder te versterken wil de afdeling Humane voeding verder onder de nieuwe naam Human nutrition & health. De afdeling gaat zich richten op de twee thema's Global nutrition & health en Food, digestion & health.

De raad van bestuur is in een voorgenomen besluit akkoord met het reorganisatieplan. Het plan is inmiddels aan de bonden en de ondernemingsraad voorgelegd. Gedwongen ontslagen worden volgens een bericht aan de medewerkers niet uitgesloten. De betrokken medewerkers worden zoveel mogelijk naar nieuw werk begeleid. De ondernemingsraad heeft het advies ontvangen en buigt zich er nu over. **✉ TL**

FOTO: JAAP SCHAAF, HOGE NOORDEN

NAAR BUITEN

Deze koe van Dairy Campus in Leeuwarden geniet van haar eerste momenten in de wei. Zestig koeien van het praktijkcentrum van WUR mocht op woensdag 29 maart naar buiten. Ze gaan meedoen aan beweidingsonderzoek. De helft loopt de komende maanden op een aparte kavel, de andere helft roteert steeds van de ene strip gras naar de andere. Ook varieert onderzoeksleider Bert Philipsen de eiwitbijvoeding. Met sensoren gaan de onderzoekers meten welk eetgedrag de dieren op de verschillende percelen vertonen. Ook beoordelen ze hoe de bodem zich gedraagt tijdens de begrazing. **✉ AS**

NIEUW NETWERK VROUWELIJKE WETENSCHAPPERS

Een groep van vijftig vrouwelijke wetenschappers van Wageningen University & Research en ecologie-instituut NIOO-KNAW kwam op 28 maart voor het eerst bijeen in Atlas om de positie van vrouwen in de wetenschap te verbeteren. Met dank aan Donald Trump.

Na de verkiezing van de jongste Amerikaanse president besloot een groep vrouwelijke Amerikaanse wetenschappers om zich te verenigen om voor hun belangen op te komen. Deze club, *500 Women Scientists*, heeft inmiddels duizenden leden in de VS. Kelly Ramirez, Amerikaanse postdoc bij het NIOO in Wageningen, was bij de oprichting van dit vrouwen netwerk en introduceerde de club in Wageningen. Samen met Ciska Veen, ook postdoc bij het NIOO, Guusje Koorneef, promovendus bij de WUR-leerstoelgroep Soil quality en Alet Leemans, projectleider Gender Action Plan bij WUR, organiseerde Ramirez de oprichtingsbijeenkomst in Atlas.

Doel van *500 Women Scientists* is om de positie en carrièrekansen van vrouwen in de wetenschap te vergroten. Zo wil de groep vrouwen gebruikmaken van elkaars expertise om beter over te komen tijdens sollicitaties en om vaardighe-

FOTO: ALET LEEMANS

Vrouwelijke wetenschappers bijeen in Atlas ter ere van de oprichting van een Wageningse afdeling van 500 Women Scientists.

den als leiderschap en onderhandelen te verbeteren. Daarnaast wil het vrouwen netwerk dienen als pool van waardevolle sparringpartners en een bron van inspiratie. Ook wil de groep deelnemen aan de Science March op 22 april in steden als Washington DC en Amsterdam. Met

die mars onderstrepen onderzoekers het belang van empirische wetenschap, onder andere op het gebied van klimaatverandering.

Er was al een netwerk van afgestudeerde vrouwelijke ingenieurs van de universiteit, het Vrouwen netwerk Wageningse Ingenieurs. **AS**

Voeding en buikklachten

Welkomstwoord

Prof. Ellen Kampman, WU

Hoe ontstaan buikklachten eigenlijk?

Prof. Ben Witteman, Ziekenhuis Gelderse Vallei en WU

Een darmziekte en nu?

Mw. Tineke Markus, Crohn en Colitis Ulcerosa Vereniging Nederland

Van onderzoek tot voedingsadvies

Dr. Nicole de Roos, WU

Wat kan ik nu nog wel eten?

Mw. Maartje Cuppen, diëtist

Panel discussie met sprekers

o.l.v. Prof. Ellen Kampman, WU

De lezingenserie over voeding en gezondheid wordt aangeboden door de Stichting Dr. Judith Swartz en de afdeling Humane Voeding. Het onderwerp dit jaar is 'Voeding en buikklachten'.

Het bijwonen van deze bijeenkomst is gratis, aanmelding is niet nodig.

10 april 2017

Hof van Wageningen, Lawickse Allee 9, Wageningen. Aanvang: 20.00 uur

Vanaf 19.00 uur staat de koffie klaar en kunt u informatiestands bezoeken. Loop ook eens door de levensgrote opblaasbare darm om te zien hoe darmpoliepen en andere darmafwijkingen eruitzien!

Voor vragen: human.nutrition@wur.nl

DE ENE BRAAM IS DE ANDERE NIET

De biodiversiteit in Nederland is veel groter dan gedacht. Als je tenminste alle 191 verschillende bramen als aparte soort telt. En daar is alle reden toe, vindt batoloog – bramenkenner – Rense Haveman. Dinsdag 4 april promoveerde hij op zijn proefschrift *Concealed diversity*.

De meeste bramen zijn apomict. Dat wil zeggen dat ze zich via zaad, maar zonder bevruchting voortplanten. 'Alleen de erfelijke informatie van de moeder wordt doorgegeven. De dochters zijn dus klonen', legt Haveman uit. Onder biologen wordt veel gediscussieerd over de vraag of apomicten wel afzonderlijke soorten zijn. Dat heeft ook te maken met hun soms kleine verspreidingsgebied.

Haveman heeft er een duidelijke mening over. 'Een sluitende definitie van een soort kun je niet geven. Er zijn altijd mitsen en maren en uitzonderingen. Het enige wat je kunt doen, is evidentie opbouwen dat het echt om verschillende evolutionaire lijnen gaat. Bijvoorbeeld dat ze morfologisch verschillend zijn, een verschillende ecologie hebben, genetisch verschillen en eigen arealen hebben.' Voor apomictische bramen wijst alle beschikbare informatie er volgens Haveman op dat je van soorten kunt spreken.

En dat is belangrijk. Erkenning van soorten betekent dat ze meer aandacht krijgen in beheer en beleid. Haveman: 'Ik ken een bramensoort die alleen in de buurt van Winterswijk voorkomt. Het is bijzonder dat lokaal zo'n landschap vol zit met die soort. Hoe komt dat? Waarom is-ie opgesloten in dat landschap? Maar officieel bestaat die braam niet. Dat is raar.'

Volgens de inventarisatie van Haveman en zijn collega's telt Nederland 191 verschillende soorten. En dan gaat het niet om kleine verschillen voor de fijnproevers. 'De kleur verschilt enorm, de grootte van de stekels, de bladvorm en de groeiwijze van de bladeren. Sommige bra-

FOTO'S: IRIS DE RONDE EN RENSE HAVEMAN

Volgens Rense Haveman zijn er veel meer verschillende bramensoorten dan we tot nu toe onderscheiden.

men groeien kaarsrecht omhoog, andere maken bogen of kruipen.' Haveman bracht die verscheidenheid de afgelopen negen jaar in kaart en achterhaalde het onderliggende patroon. De bramensoorten zijn volgens hem terug te voeren op zes oerlijnen die deels zijn uitgestorven. Ook ontdekte hij dat er veel meer typen braamstruwelen zijn, groepen planten die in combinatie

met elkaar voorkomen, dan de vijf officieel beschreven associaties.

Haveman wil meer aandacht voor de verscheidenheid aan bramen. 'Het gaat hier om de eigenheid van het landschap en de regio. Daar moeten we trots op zijn. Dat begint met erkenning als soort, opname in de overzichten van biodiversiteit en een plek op de Rode Lijst.' **IRK**

LIEVER RODE VERPAKKING VOOR LIGHTPRODUCT

Lightproducten zitten meestal in lichtblauwe verpakkingen. Niet de beste keuze, zo blijkt uit onderzoek door Irene Tijssen van Humane voeding.

De promovendus voerde twee verschillende proeven uit met de verpakkingen van yoghurt-drink en rookworst. Ze gebruikte de vertrouwde verpakking, maar bracht variaties aan in de tint, helderheid en verzadiging van de kleur. In de eerste proef liet Tijssen aan 208 deelnemers afbeeldingen van de verschillende verpakkingen

zien en vroeg hen wat ze van het product verwachtten. Daarnaast liet ze de deelnemers een computerspel spelen waarbij ze verpakkingen moesten koppelen met bepaalde positieve en negatieve woorden. Een andere groep van 81 mensen proefde de drinkyoghurt en de rookworst. De producten waren daarbij steeds hetzelfde, enkel de verpakkingen verschilden.

Over het algemeen vonden de deelnemers de verpakkingen met warmere (rode), verzadigde en minder heldere kleuren het aantrekkelijkst. 'Er was niet één kleureigenschap die eruit

sprong', zegt Tijssen. 'Het gaat vooral om de combinatie en het kan ook per product verschillen welke het zwaarst meeweegt.'

De resultaten zijn volgens Tijssen vooral van belang voor de consument die wat minder gezondheidsbewust is en vooral kiest op basis van (verwachte) smaak. Tijssen denkt niet dat het aanpassen van de verpakking kleur ertoe leidt dat consumenten de gezonde producten niet meer kunnen herkennen. 'De groep die deze producten koopt, denkt al meer na over de keuze en zal vaak de etiketten lezen.' **IRK TL**

WISKUNDE TEGEN STOPLICHTFILES

Stoplichten kun je een stuk slimmer maken door er wiskunde op los te laten. Dat ontdekte onderzoeker Rene Haijema. Zijn model verkort wachttijden en voorkomt daardoor ergernis.

Het is rustig op de weg en je had al thuis kunnen zijn, ware het niet dat de stoplichten onnodig lang op rood staan. Onderzoeker Rene Haijema van de leerstoelgroep Operationele research and logistiek heeft een oplossing gevonden voor dit probleem. Hij paste het wiskundige Markov-beslisproces toe op verkeerslichten. Dat is een methode om tot optimale keuzes te komen in situaties die zich herhaaldelijk voordoen.

Verkeerslichten op kruispunten moeten elk moment kiezen tussen groen, oranje en rood. Met het Markov-model kunnen ze zo worden geprogrammeerd dat die keuzes de minste wachttijd voor auto's opleveren. De basisinformatie die het model nodig heeft, is hoeveel auto's op elke rijbaan staan te wachten en wat de huidige kleur van de verkeerslichten is. Daarmee berekent het model welke banen als eerste mogen rijden en hoe lang. Zijn er veel auto's op een rijbaan, dan zal dat licht langer groen blijven of eerder groen krijgen.

Het Markov model houdt er bovendien

rekening mee dat de auto's in legere rijbanen niet té lang mogen wachten ten gunste van de vollere. Hiermee onderscheidt het systeem van Haijema zich van huidige verkeerslichten, die gebruikmaken van magnetische inductieloops. Dat zijn de zwarte lijnen in het wegdek. De registreren auto's die het kruispunt naderen. Een verkeerslicht blijft dan langer op groen staan, waardoor andere automobilisten soms erg lang moeten wachten. 'Toch is de informatie van de inductieloops voor mijn model ook nodig', legt Haijema uit. 'Want daarmee weet je hoeveel auto's er staan te wachten.'

Het model van Haijema is toepasbaar op simpele, op zichzelf staande kruisingen. Voor aaneengeschakelde kruispunten wordt het lastiger, want daarbij spelen rijnsnelheid en het in- en uitvoegend verkeer ook een rol. 'Dit maakt het ook moeilijk om een groene golf in te stellen', aldus Haijema.

Voetgangers zijn nog niet inbegrepen, maar dat zou wel kunnen. Ook extra voorwaarden toevoegen is mogelijk, zoals een maximale wachttijd per auto of een minimale uitstoot van uitlaatgassen.

Voorlopig bestaat Haijema's verkeersregeling slechts op papier. Praktijktesten zijn duur en de politiek moet beslissen of daarin wordt geïnvesteerd. **DdV**

FOTO: SHUTTERSTOCK

VISIE <<

'Oude koeienrassen zijn cultureel erfgoed'

Om de fosfaatuitstoot te verminderen, moet de Nederlandse melkveestapel van de overheid inkrimpen. Dit vormt een bedreiging voor oud-Hollandse koeienrassen, die sowieso al in de 'gevarezone' zitten, zegt Sipke Joost Hiemstra, programmaleider Genetische bronnen bij Wageningen Livestock Research.

Waarom worden deze oude rassen bedreigd?

'Er zijn acht van oorsprong Nederlandse koeienrassen en zeven daarvan zijn bedreigd, dat wil zeggen dat er minder dan drieduizend vrouwelijke, zuivere fokdieren zijn.

Vanaf de jaren zeventig zijn veehouders massaal overgestapt op de Holstein-Friesian, omdat dit ras veel meer melk produceert. Sommige boeren houden daarnaast ook zeldzame rassen, maar ze moeten ook aan hun portemonnee denken en als de veestapel moet krimpen, kijken ze als eerste naar de minder productieve dieren.'

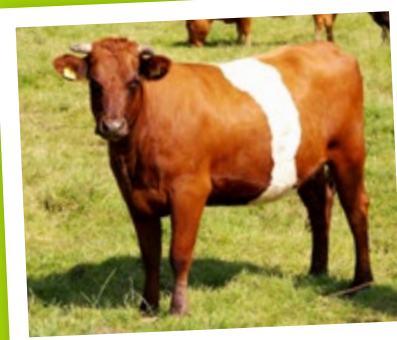

FOTO: SHUTTERSTOCK

Waarom is het belangrijk om deze rassen te behouden?

'De oude rassen zijn deel van ons levende culturele erfgoed. Er wordt veel publiek geld uitgetrokken voor cultureel erfgoed in musea, maar niet voor het behoud van rassen. Binnen de Europese Unie bestaat hier wel subsidie voor en veel landen benutten die. De Nederlandse overheid ondersteunt projecten en initiatieven op dit gebied, maar zo'n subsidie zou ook helpen. In de intensievere veehouderij zijn de oude rassen niet het meest efficiënt, maar onder extensieve omstandigheden, zoals in de biologische veehouderij of in combinatie met natuurbeheer, doen ze het goed. Deze rassen hebben unieke eigenschappen en als we meer inzicht hebben in welke genen hierbij betrokken zijn, kunnen we die benutten in de fokkerij.'

Is er nog hoop voor de oud-Hollandse koe?

'Bij een eventuele ziekte-uitbraak kunnen zeldzame rassen worden uitgezonderd van ruimen. Het voorstel is om voor de fosfaatregeling ook een uitzondering te maken. Hobbyhouders, met minder dan vijf koeien, zijn wel vrijgesteld. Maar er zijn juist grotere bedrijven nodig om een ras in stand te houden. We kunnen wel een ras terugfokken met sperma uit onze genenbank. Dit duurt echter zes tot acht generaties. Het is een verzekering in uiterste nood, maar we moeten er alles aan doen om zo'n scenario te voorkomen.' **TL**

SCHIMMEL VERBETERT PRODUCTIE BIOPLASTIC

Onderzoekers van Wageningen Food & Biobased Research hebben samen met oliemaatschappij Total een genetisch gemodificeerde schimmel ontwikkeld waarmee bioplastics efficiënter kunnen worden geproduceerd.

Biologisch afbreekbare plastics worden gemaakt van organische zuren, zoals melkzuur. Het nadeel van de huidige productietechniek is dat de bacteriën die hiervoor worden ingezet, slecht groeien in een zuur milieu. Hierdoor is het proces kostbaar en ontstaan er bijproducten, zoals gips. De onderzoekers ontwikkelden een genetisch gemodificeerde schimmel die wel tegen zuur kan en daardoor biomassa efficiënt en zonder bijproducten kan omzetten naar melkzuur.

Omdat onbekend is welke genen zijn betrokken bij zuurbestendigheid, gingen de onderzoekers op zoek naar een micro-organisme dat van nature goed groeit in een zuur milieu. De schimmel *Monascus ruber* kwam als winnaar uit de bus. Deze kan van nature geen melkzuur maken, maar door de schimmel genetisch te modificeren, wisten de wetenschappers dit op te lossen. Vervolgens bleek echter dat de schimmels liever het melkzuur consumeren dan de suiker waar ze eigenlijk op moeten groeien. 'Door de schimmels onder bepaalde omstandigheden te kweken en daarbij telkens de varianten te selecteren die het best op suiker groeiden, zijn we erin geslaagd om ze

De schimmel *Monascus ruber* wordt getest in het laboratorium van Wageningen Food & Biobased Research.

als het ware te "trainen" om wel suiker te gebruiken', vertelt projectleider Ruud Weusthuis.

Gerrit Eggink, accountmanager van het project, noemt de resultaten veelbelovend. 'De melkzuurproductie van deze schimmels is wel twee maal hoger dan wat we tot nu toe zagen bij andere micro-organismen die bij een hoge zuurgraad groeien.' Bijkomend voordeel is dat de schimmel veilig is: andere stammen van deze soort worden ook toegepast bij de productie van

rode rijst. Daardoor ligt de weg naar verdere ontwikkeling open. Binnenkort start een pilot met de schimmels bij Total in de Verenigde Staten.

Weusthuis is trots op het verloop van het project en de goede samenwerking tussen Wageningen Food & Biobased Research en de universitaire groepen Bioprocestechnologie, Microbiologie en Systeem & synthetische biologie. 'Het is volgens mij een mooi voorbeeld van One Wageningen.' **TL**

FOTO: WAGENINGEN FOOD & BIOBASED RESEARCH

HOE OVERLEEFT EEN PLANT EXTREME DROOGTE?

De Afrikaanse plant *Xerophyta viscosa* kan na extreme uitdroging weer helemaal herstellen. Wageningse plantenfysiologen brachten samen met collega's uit Zuid-Afrika, de VS en Australië het DNA van de plant in kaart, in de hoop haar geheim te vinden. Het onderzoek is gepubliceerd in *Nature Plants*.

Xerophyta viscosa heeft twee gezichten. Bij droogte is ze een verzameling dode bladeren, als het regent ontstaat een uitbundig bloeiende groene plant met lila bloemetjes. De Wageningse plantenfysiologen Maria-Cecilia Costa en Mariana Artur bestudeerden de expressiepatronen van de genen, om te achterhalen welke genen door de plant worden aan- en uitgezet tijdens uitdroging. Tot hun verbazing vonden ze daarbij geen extra activiteit van genen die betrokken zijn bij verwelking en veroudering van de plant. Wel vonden ze extra activiteit van genen die betrokken zijn bij de rijping van zaden,

Xerophyta viscosa kan na volledige uitdroging weer helemaal opleven.

FOTO: WUR

een proces waarbij de zaden klaargemaakt worden om tientallen jaren droogte te kunnen overleven.

'Dit proces van volledig uitdrogen is wat anders dan droogtetolerantie', licht onderzoeksbegeleider Henk Hilhorst toe. 'Daarbij vermindert de plant het waterverlies, maar na lange tijd zonder water gaat zo'n plant toch dood. De *Xerophyta viscosa* heeft een mechanisme dat

voorkomt dat er schade optreedt bij droogte. Dat mechanisme zoeken we.'

De onderzoekers willen de bijzondere eigenschap op termijn inbouwen in voedselgewassen. Vooral de regenafhankelijke Afrikaanse landbouw heeft baat bij droogteresistente voedselgewassen, zegt Hilhorst, verwijzend naar de huidige droogte en hongersnood in Oost-Afrika. **AS**

ONDERTUSSEN OP...

RESOURCE-ONLINE.NL

FOTO: GUY ACKERMANS

PRACTICUM IN 1996

WUR viert in 2018 haar honderdjarig bestaan. *Resource* duikt in de archieven en haalt bijzondere foto's boven water. Die bundelen we in zeven thematische series, te zien op de website. Als eerste zijn de werkplekken aan de beurt. Op deze foto zien we microbioloog Ad van Egeeraat te midden van de deelnemers aan het basispracticum microbiologie. Deze eerstejaarsstudenten Levensmiddelentechnologie (T30) volgden het practicum in het tweede trimester van 1996. Alumnus Maurice Boonman mailde deze informatie vorige week toen hij de fotoserie *100 jaar... werkplekken* op de *Resource*-site bekeek. Heb jij ook een verhaal bij een prent uit de serie? Laat het ons weten. Loop de redactie op of mail naar vincent.koperdraat@wur.nl.

**Bekijk de fotoserie
'100 jaar... werkplekken'
op resource-online.nl**

GEMOR OVER ROOSTERING

Er werd volop en fel gereageerd op het online bericht dat WUR afziet van avondcolleges en de groei gaat opvangen met een verlengd dagrooster (zie ook p. 4 en p. 12). Dat is van de regen in de drup, meende Luilak. 'Briljante oplossing, de colleges verplaatsen van het ene rotmoment naar het andere en ze korter maken zodat ze nog minder lesstof bevatten.' Bram betwijfelt of het allemaal wel nodig is. 'Ik meende gelezen te hebben dat studenten overdag heel vaak lege leslokalen zien, die dus ook voor colleges ingeroosterd hadden kunnen worden.' Reële rover suggereert: 'Digitaliseer de hele zooli en zet het op internet achter een password. Dan kun je vervolgens allerlei collegezalen om gaan bouwen tot practicumruimtes.' Nieuwsgierige student vraagt zich af waarom de gebouwen op De Dreijen niet worden benut. 'Blijf het verbaasd vinden dat men steeds spreekt over een capaciteitsprobleem terwijl er tig universiteitsgebouwen het hele jaar leeg staan.'

**Lees alle reacties
op resource-online.nl**

BLOGGER ZOekt BRIL

Jan-Willem is toe aan een nieuwe bril, maar de zoektocht ernaar verloopt niet helemaal vlekkeloos: 'Ik heb een probleem, of eigenlijk twee. Het is misschien niet direct relevant voor jullie, maar voor mij is het best lastig. Ik moet namelijk een nieuwe bril (1) en mijn mening over brillen verschilt nogal met die van mijn vriendin (2). Een beetje man neemt natuurlijk zelf z'n beslissingen, maar als je een vriendin hebt kun je dat gewoon op je buik schrijven. Ik heb nu vier brillenwinkels gehad, maar geen bril.'

**Lees de hele blog
op resource-online.nl**

ALUMNINETWERK WERKT

WUR Connect, het nieuwe online platform voor WUR-alumni, is volgens Tom van der Schaaf van het University Fund Wageningen (UFW) een succes. 3000 alumni hebben zich inmiddels aangemeld. Het doel was eind dit jaar 3500 aanmeldingen te hebben. WUR Connect is een

soort LinkedIn voor Wageningse afgestudeerden. Wie inlogt, kan contact leggen met andere alumni én zoeken naar leuke banen. Werkgevers kunnen op hun beurt beschikbare vacatures plaatsen.

Goochelen met tijd en ruimte

Avondonderwijs aan Wageningen University leek onontkoombaar. Totdat de raad van bestuur vorige week plotseling een alternatief uit de hoge hoed toverde: het verlengde dagrooster. Rector Arthur Mol legt uit waarom dit de beste manier is om de groei op te vangen.

tekst Albert Sikkema en Linda van der Nat illustratie Pascal Tieman

De regiegroep van Wageningen University & Research die scenario's onderzocht om de studentengroei op te vangen, kreeg duidelijke signalen dat studenten en docenten avondcolleges niet zien zitten. 'Het avondonderwijs interfereerde met de verenigingsactiviteiten van de studenten', zegt rector Arthur Mol. 'Om die activiteiten te ontzien, is de regiegroep gaan nadenken over onderwijs minder ver de avond in.'

Zo ontstond de Extended Daytime Timetable die de raad van bestuur vorige week presenteerde. Dit nieuwe rooster levert verrassend veel extra beschikbare onderwijsruimte per jaar op in de bestaande onderwijsgebouwen, meer dan avondcolleges. En die extra ruimte is nodig. Door de verwachte studentengroei van 10.800 nu naar 15.750 in 2025, moet er 9500 vierkante meter onderwijsruimte per jaar bij, rekende de universiteit uit. Het nieuwe college-rooster is goed voor 5700 vierkante meter winst, omdat er per dag meer vakken kunnen worden gegeven in de bestaande ruimtes.

Dat werkt zo. Het Wageningse onderwijs is momenteel ingedeeld in lesblokken van 45 minuten. Als je om 8.30 begint en om 18 uur stopt, kun je 10 van deze lessen in een dag plannen: 5 in de ochtend en 5 in de middag. Heel praktisch is dat echter niet, want de meeste colleges en practica duren 2 of 4 les-

blokken. Als gevolg staan er veel ruimtes leeg aan het eind van de ochtend (5de lesuur) en aan het eind van de middag (10de lesuur).

In de nieuwe opzet zijn er tussen 8.20 en 19 uur 12 lesblokken van 40 minuten: 's ochtends 6 en 's middags 6. In een dagdeel passen daarvoor niet 2, maar 3 vakken van 2 lessen (of 2 vakken van 3 lessen). Hierdoor kun je veel meer vakken per dag inroosteren. Mol: 'We gaan in feite van een inefficiënt 10-uurs rooster naar een efficiënt 12-uurs rooster.'

'Dankzij het nieuwe rooster hoeven we niet in stenen te investeren'

DIDACTISCHE GEVOLGEN

De indruk zou kunnen ontstaan dat Wageningse studenten door het verlengde rooster meer onderwijs per dag gaan volgen, maar dat is niet zo, zegt Mol. 'Ze hebben nu meestal tussen de 20 en 30 contactuur onderwijs per week. Dat blijft zo. Het totale programma neemt niet toe.' Verder gaan de roosteraars rekening houden met de studenten, zegt Mol. 'We minimaliseren het aantal studenten dat net voor én net na de

middagpauze les heeft en vrijwel niemand zal 3 dagen per week tot 7 uur 's avonds les hebben.'

De rector denkt wel dat het nieuwe schema didactische gevolgen kan hebben. De docenten plannen hun lesstof nu in blokken van 45 minuten en dat worden er 40. Om dit op te vangen, kunnen ze een groter deel van de lesstof digitaal aanbieden, oppert hij. Of docenten kunnen de colleges anders indelen, waardoor ze ongeveer evenveel lestijd hebben als in de oude situatie. Mol geeft een voorbeeld: een docent die nu 5 keer 2 uur lesgeeft (in totaal 450 minuten) zou in de nieuwe situatie 4 keer 2 uur en 1 keer 3 uur les kunnen geven (440 minuten). Hij denkt dat veel docenten deze aanpassing kunnen meemaken bij de onderwijsvernieuwing van hun vak.

Een ander mogelijk knelpunt is dat in het nieuwe rooster de pauzes binnen een blok van twee lessen korter worden: 10 in plaats van 15 minuten. Dit terwijl die pauzes juist geschikt zijn voor studenten om nog een-op-een toelichting te krijgen op de lesstof. Mol: 'Wellicht kan de docent dan een vragenuur inlassen. Als die behoefte er is, dan kan dat ingeroosterd worden.'

WIFI-METINGEN

Naast het verlengde rooster heeft het bestuur nog een manier bedacht om de beschikbare onderwijsruimte optimaler te benutten. De organisatie is met wifi-metingen gaan contro-

leren of gereserveerde onderwijsruimten daadwerkelijk worden gebruikt. Alleen al de aankondiging daarvan leverde veel op, zegt Mol. 'Toen zagen we al dat docenten overbodig gereserveerde onderwijsruimten teruggaven aan het roosterbureau. Nu we meten, gaan we een nieuwe slag slaan. We kunnen zelfs realtime meten hoeveel studenten er in een zaal zitten. Op die manier kunnen we permanent nagaan waar nog een zaaltje beschikbaar is.' De wifi-metingen leveren de komende jaren zo'n 10 procent meer onderwijsruimte, ofwel 1000 tot 2000 vierkante meter per jaar extra aan onderwijsruimte op, schat het bestuur.

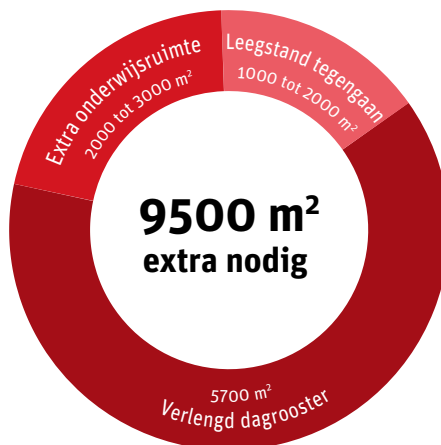
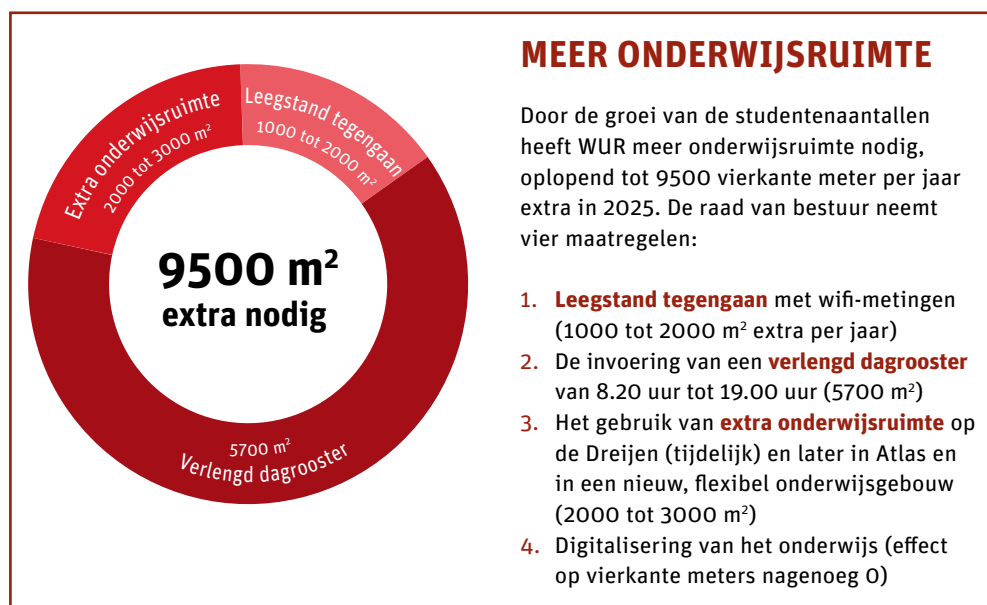
De rector wil het nieuwe lesrooster liefst al komend studiejaar invoeren. Mocht dat niet lukken, dan wil hij komend studiejaar meer gebruikmaken van onderwijsruimten op de Dreijen. Dat is tijdelijk, want het college van bestuur wil de Dreijen afstoten en alle onderwijs concentreren op de campus. Na 2021 moet er daarom wel een kleinschalig en modulair onderwijsgebouw op de campus bijkomen om de verdere groei op te vangen. Daarin moeten vooral labfaciliteiten komen.

GEEN NIEUWBOUW

Het grote voordeel van de gekozen aanpak, zegt de rector, is dat de universiteit geen

nieuw groot onderwijsgebouw van ongeveer 100 miljoen euro hoeft te bouwen. 'Met dit plan kunnen we ons financieringsmodel voor het onderwijs in de lucht houden. We hoeven niet in stenen te investeren, we kunnen blijven investeren in het onderwijs. Door de groei krijgen we meer inkomsten, die we kunnen vertalen naar meer docenten en onderwijsvernieuwing.'

Een massieve studentenstop en selectie aan de poort heeft het bestuur niet overwogen. 'We hebben die discussie gevoerd en gezamenlijk besloten: we gaan de groei accommoderen. Er is breed draagvlak bij deze universiteit om de toegankelijkheid en kwaliteit van het onderwijs te behouden. We willen graag de toekomstige studentengeneraties bedienen.'

Wolf A28

Bij het Drentse Veeningen is begin maart een jonge wolf doodgereden. Zijn stoffelijk overschot is onderzocht door Wageningen Environmental Research en Universiteit Utrecht. Waar kwam hij vandaan en wat bracht hem naar Nederland? Een reconstructie.

tekst Albert Sikkema foto's Hugh Jansman

Ze noemen me Wolf A28, naar de plaats waar ik begin maart ben overleden. Ik stak 's nachts de weg tussen Meppel en Hoogeveen over, toen een stel koplampen verrassend snel naderbij kwam. Nu lig ik op een snijtafel in Utrecht, waar in plastic gehulde handen me inspecteren en met scherpe mesjes mijn maag uit mijn lichaam snijden.

Anderhalf jaar geleden werd ik geboren in de Duitse regio Niedersachsen, vlakbij het plaatsje Cuxhaven. Ik groeide op in natuurgebied Langes Moor met mijn familie. Mijn ouders komen uit het oostelijke deel van Duitsland en vestigden zich in 2012 in dit gebied ten noorden van Bremen. Snel daarna stichten ze een gezin. Ik werd in 2015 geboren, samen met een handvol broertjes en zusjes. In 2016 werden nog eens vijf welpen geboren in onze Cuxhaven-roedel.

De boswachters in het gebied verzamelden onze poep, waarmee ze het DNA van mijn familie bepaalden. Dat DNA brachten ze naar een onderzoeksinstituut in Senckenberg, die een database met genetisch materiaal van Duitse wolvenroedels heeft. Zo kon de Wageningse onderzoeker Arjen de Groot na mijn dood via een DNA-match vaststellen dat ik uit de Cuxhaven-roedel kom.

LONE WOLVE

Dit voorjaar, nadat ik had geholpen bij het grootbrengen van mijn broertjes en zusjes uit het laatste nest, ben ik vertrokken uit de roedel. Dat is niet ongebruikelijk voor jonge mannelijke wolven van acht maanden en ouder. Ik heb dat samen met mijn ouders bepaald. Ons leefgebied bij Cuxhaven is niet heel groot. Jonge mannetjes zoals ik gaan dan vaak zwerven, op zoek naar een nieuw leefgebied en een partner.

Ik kwam als *lone wolfe* naar Nederland in de hoop hier een gezin te kunnen stichten.

De afstand tussen Cuxhaven en Veeningen was hemelsbreed ongeveer 200 kilometer, maar ik heb zeker het dubbele afgelegd. Een wolf moet namelijk eten. Ik moest op zoek naar reeën, everzwijnen en edelherten. Die zitten vooral in het bos en op de aangrenzende graslanden. Reizen deed ik 's nachts. Dan kon ik goed opschieten en kilometers maken over boerenland. Ik moest vooral overdag oppassen. Veertig procent van de wolven in Duitsland komt om in het verkeer en nog eens veertig procent wordt illegaal doodgeschoten.

ROODKAPJE

Ik heb geen probleem met mensen, maar mensen hebben een probleem met mij. Dat noemen ze het Roodkapje-syndroom. Ik zou onschuldige jonge meisjes, bedlegerige oma's en jonge geitjes verslinden. Dat is niet waar. Ik eet vooral ree, hert en everzwijn, maar ook kleinere wilde dieren. Mijn laatste maaltijd voor mijn dood op de A28 was een haas. Wolven zondigen trouwens wel soms. Zo heeft mijn moeder vorig najaar een paar kalveren opgegeten van boeren rond Langes Moor. Dat hebben we geweten. Ze kreeg het predicaat 'agressief' en is – legaal – door jagers afgeschoten.

Als ik niet was doodgereden, was ik misschien wel teruggelopen naar Langes Moor. Dat doen wij wolven wel vaker, na enige tijd terugkeren naar onze familie. Wij hebben een drukker sociaal leven dan de mensen denken.

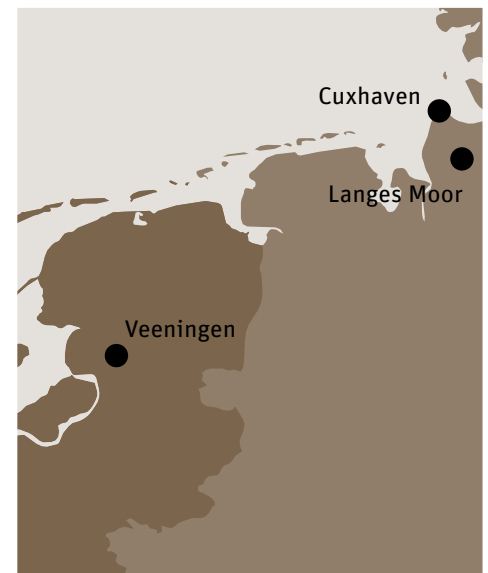
MILITAIRE TERREINEN

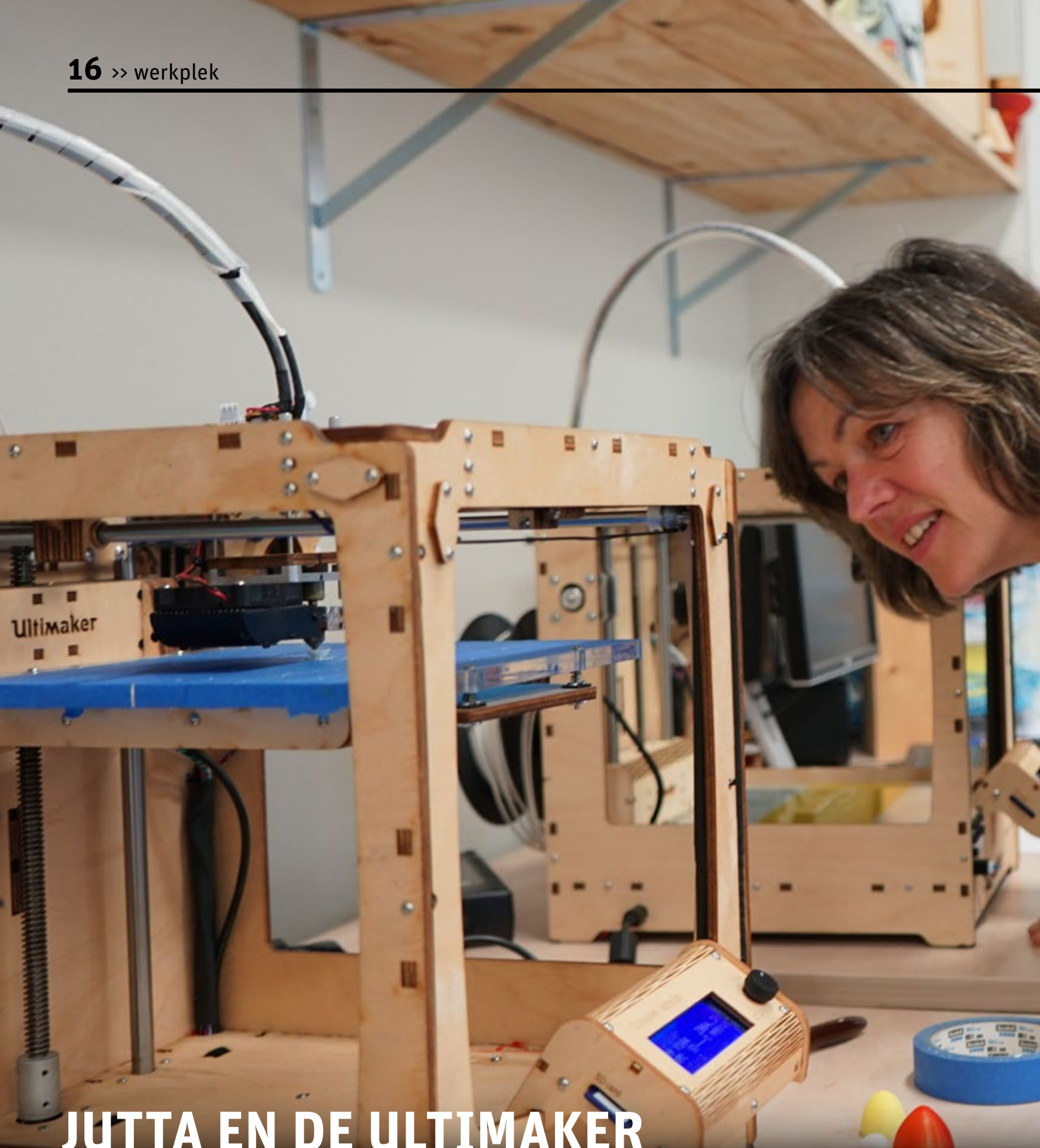
Wij West-Europese wolven hebben vooral baat bij de gigantische militaire oefenterreinen in Duitsland die na de val van het IJzeren Gordijn voor ons bereikbaar werden. Op die afgesloten terreinen komt geen mens. Daar kunnen we

ons vestigen, paren en een gezin stichten. In Nederland zijn ook militaire oefenterreinen, bij Harskamp en 't Harde, maar het is nog een hele opgave voor ons om die te bereiken. Ik heb het niet gehaald.

Na mij komt er vast wel weer een andere wolf en misschien haalt die het wel. Alleen is het de vraag hoe lang het goed gaat. Dit land is erg vol en wij hebben een groot leefgebied nodig. We moeten vanuit ons nest rondjes van dertig kilometer kunnen lopen om aan eten te komen. In Nederland moeten we daarbij vrijwel altijd wegen oversteken. En dat verkleint – zoals mijn levensverhaal demonstreert – onze overlevingskansen.

Dit verhaal is gebaseerd op de wolvenkennis van Hugh Jansman van Wageningen Environmental Research. Meer informatie is te vinden in het dossier Wolven op WUR.nl.

JUTTA EN DE ULTIMAKER

Of de verslaggever meteen even achter de computer plaats wil nemen om met een eenvoudig programma een nog eenvoudiger tekeningetje te maken. Na wat rekenwerk begint de Ultimaker, een kubusvormig kastje naast de computer, te piepen en borrelen

als een speelautomaat. Langzaam maar zeker wordt een klein hartje geprint. Celbioloog en docent Jutta Wirth kijkt er met pretoogjes naar. 'Ik vind het zelf ook spannend.' Zij is gefascineerd door de 3D-printtechniek. Hier in het Fablab geeft ze cursussen aan

scholieren en docenten. En eigenlijk aan iedereen die geïnteresseerd is in de snelgroeiende mogelijkheden van het printen in drie dimensies. In de ruimte staan een paar 3D-printers en een enorme lasersnijder. De plank boven de printers staat prop-

vol oefenwerkjes. Schaalmodellen van de Zaaijer, een schroef met bout en andere kleine frutsels. Wirth raakte zelf geïnteresseerd in de nieuwe techniek toen ze als celbioloog werd gevraagd of het mogelijk was levende organen met menselijke

stamcellen te maken. Van het een kwam het ander en voor ze het wist nam ze volop deel aan het door onder meer WUR en Rabobank gesponsorde Fablab. Co-creatie is het sleutelwoord van Fablab. 'Wij leveren geen producten, maar willen dat mensen zelf

aan de slag gaan. Co-creatie is het ontmoeten en verbinden van allerlei verschillende mensen.' Deze zomer gaat ze zelf op cursus. 'Bio-fabrications, in Utrecht. Daar gaan we proberen echt organen te printen.' **© RK, foto Margriet van Vianen**

Zonnehuisje met uitzicht

Ze studeren nog en wonen nu al in een vrijstaand huis. Voor 200 euro per maand. Robin Rosendahl en Amanda Krijgsman huren de SolarCabin op het voormalige Zodiac-terrein. 'We zijn ontzettende bofkonten.'

tekst Roelof Kleis foto's Guy Ackermans

Het houten huisje met zonnepanelen op het dak springt meteen in het oog. Het staat op een lege vlakte aan de rand van Wageningen, op de hoek van de Marijkeweg en de Haarweg. WUR-complex Zodiac stond hier ooit, met daarachter enkele kassen. Straks verrijst hier Tuinwijk, het tweede deel van nieuwbouwproject Nieuw Kortenoord.

Een deurbel ontbreekt. Dan maar de ouderwetse manier: omlopen en kloppen op het raam. Op de vensterbank staat een rood bordje: *SolarCabin, a home away from home*. Het verwijst naar het ontstaan van de woning, legt masterstudent Robin Rosendahl uit zodra hij de deur heeft opgedaan. De SolarCabin is een van de zes winnende ontwerpen van een prijsvraag die het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) vorig jaar uitschreef. Robin woont hier samen met zijn vriendin Amanda Krijgsman. 'Nee, er is geen bel. En ook geen officieel adres. Maar we krijgen toch weinig post.'

WIJDS UITZICHT

Het zijn kleine onvolkomenheden in een verder te-mooi-om-waar-te-zijnhuisje. Ga maar na. Je eerste huurhuis is een vrijstaande woning aan de rand van de stad. Nieuwbouw. Huurprijs 100 euro per persoon per maand. Tuin op het zuidwesten en een wijds uitzicht. En voor het groene gevoel 26 zonnepanelen op je dak. 'We zijn ontzettende bofkonten', merkt Amanda op. En daar hoefden ze weinig voor te doen. Afgelopen najaar zocht studentenhuisvester Idealis kandidaten voor de SolarCabin. 'Er waren weinig eisen. Ja, onze positieve woonervaringen delen', legt Robin uit. 'En we moeten eens in de drie maanden een groepje belangstellenden rondleiden.'

De zonnehut is compact. Klein kun je het ook noemen. Maar alle gebruikelijke ruimten zijn aanwezig. De open

Bekijk de video
op resource-online.nl

De SolarCabin die Robin Rosendahl en Amanda Krijgsman huren, bestaat uit een woonkeuken, een kleine woonkamer, een slaapkamer en een badkamertje met douche en wc.

keuken oogt zelfs ruim door het hoge, schuine plafond. In die hoogte hangen twee racefietsen. Bergruimte is schaars, dus alle hoeken en gaten worden gebruikt. Achter de woonkeuken is een kleine woonkamer. Of slaapkamer, het is maar net hoe je 'm gebruikt. Vanuit de keuken leidt een brede trap naar de slaapkamer boven, die een wijds uitzicht biedt over het bouwterrein. Robin en Amanda hebben zo'n 31 vierkante meter tot hun beschikking; meer dan het dubbele van hun vorige studentenkamer aan de Dijkstraat. 'Ik vind het best ruim allemaal', zegt Amanda.

ASIELZOEKERS

De SolarCabin is een unieke woning. Letterlijk. Er bestaat er maar eentje van. Robin en Amanda wonen in het prototype dat architect Arjan de Nooijer van dNArchitectuur ontwierp voor de COA-prijsvraag. De opdracht was 'een innovatieve en flexibele huisvestingsoplossing' te bedenken voor asielzoekers. De zes winnende ontwerpen waren blikvangers tijdens de Dutch Design Week, afgelopen najaar in Eindhoven.

Daar werd ook de weg geplaveid voor de verhuizing van het zonnehuisje naar Wageningen, vertelt projectdirecteur Tjakko Smit van Bouwfonds (BPD), dat de duurzame wijk Nieuw Kortenoord bouwt. 'Wij hebben aangeboden om het gebouw een jaartje bij ons neer te zetten. Met mensen erin, om te testen of je er echt in kunt wonen.'

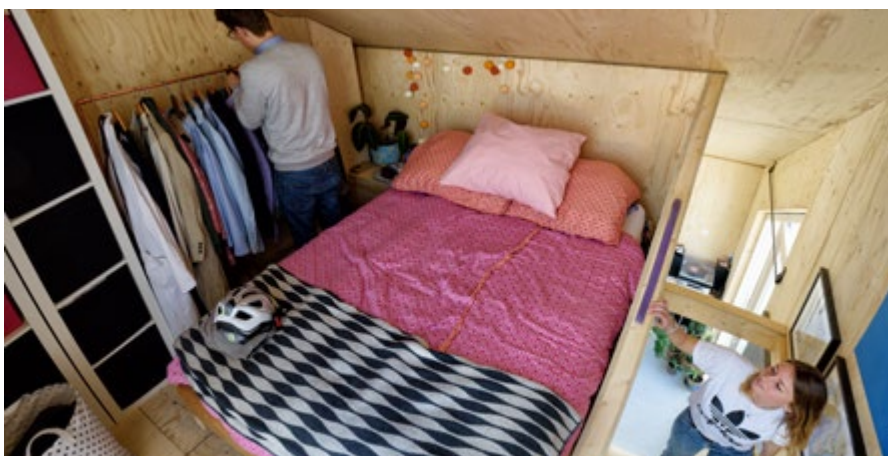
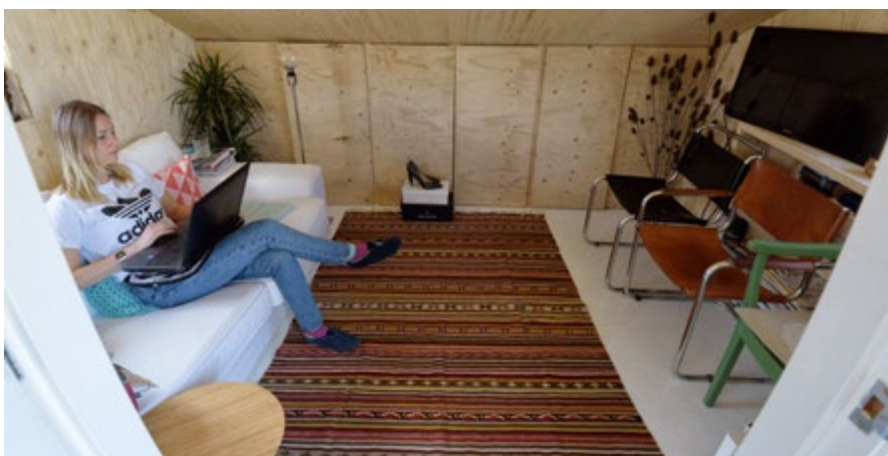
Hoewel het concept is ontwikkeld voor vluchtelingen en statushouders, is het ook voor studenten zoals Robin en Amanda een aantrekkelijke optie. Goed, het is af en toe wat behelpen. Toilet en douche zijn zo krap dat je nauwelijks je kont kunt keren. Robin: 'En de ruimte naar de bovenverdieping is open; warme lucht verdwijnt dus eerst naar boven. Het duurt even voordat het warm is.'

Wel weer leuk daarentegen is dat in principe alle gebruikte elektriciteit van het eigen dak komt. De 26 zonnepanelen leveren meer stroom op dan de studenten verbruiken. De SolarCabin is dus een kleine elektriciteitscentrale. Daarmee verdient het concept zichzelf voor een deel terug. In de keuken hangt een display die precies bijhoudt wat er aan stroom is opgewekt.

GLUREN

Het interieur is van blank, onbewerkt hout. Maar bewerken mag. Amanda: 'We hebben van de architect de vrije hand gekregen om er ons eigen plekje van te maken. We mogen gaten boren om dingen op te hangen en schilderen als we dat willen. De kasten hebben we zelf gemaakt. Het is heerlijk om je eigen plek in te richten.'

De woning trekt intussen veel bekijks. Zeker in de weekenden als mensen gaan wandelen. Robin: 'Regelmatig komen voorbijgangers door de ramen gluren. Tot ze ons zien zitten en dan schrikken ze.'

Megacreatief

Marco Mega is professioneel fotograaf én masterstudent Food technology. Wageningse studenten en wetenschappers zijn erg academisch en rationeel, vindt hij. Met zijn workshops fotografie hoopt hij hun creatieve vuurtje aan te wakkeren.

tekst Linda van der Nat foto's Marco Mega

Een zelfportret van Marco Mega.

‘Dit is toch briljant?’ In zijn kamer in studentencomplex Rijnveste laat Marco Mega aan een groepje studenten een fotoboek zien met daarin het werk Rhein II van Andreas Gursky. De foto toont een stukje van de Rijn met een groen landschap en een bewolkte lucht. In 2011 betaalde een verzamelaar er ruim 4 miljoen dollar voor. In de groep van zeven mensen is Mega de enige die het geld er ook voor over zou hebben, als-ie het had. ‘For sure.’

De Italiaan, geboren in Zwitserland, is naast student ook professioneel commercieel fotograaf. Hij volgde fotografieopleidingen in Rome en Londen, maakte nieuwsfoto's voor *The Guardian* en *The Daily Mail*, werkte voor internationale fotopersbureaus, exposeerde zijn werk in galeries in Londen en Rome en had een eigen fotostudio in Düsseldorf.

CREATIEF

Dit collegejaar is Mega begonnen aan de masteropleiding Food technology in Wageningen. Voor andere studenten en medewerkers van Wageningen University & Research organiseert hij workshops fotografie. De deelnemers van vandaag zijn allen beginners, vertellen ze bij het voorstelrondje. Irene uit Mexico wil haar tijd in Wageningen vastleggen, Chantal gaat veel op trekvakanties en wil de betoverende landschappen mooier fotograferen.

Het is de tweede workshop die Mega geeft in Wageningen. Ook de eerste groep had weinig ervaring, vertelt hij. ‘Veel studenten zijn geïnteresseerd in fotografie, maar heel creatief zijn ze niet. Ze maken foto's van mooie landschappen, hun vrienden, vakanties, maar daarmee houdt het op. Ze hebben een mooie camera, maar weten niet hoe het ding werkt. En als je niet weet wat je met je materiaal kunt doen, kun je niet creatief zijn.’

Daarom beginnen Mega's workshops met een uitgebreide uitleg over de werking van een fotocamera. Vlijtig pennen de studenten Mega's uitleg op over belichting, belichtingscompensatie, sluitertijden, diafragma, compositie en *stops of light*. De studenten oefenen met scherptediepte en witbalans. Na de lunch gaan ze naar het park achter Rijnveste om in de praktijk te brengen wat ze zojuist hebben geleerd. Ze leven zich vooral uit op bomen, takken, bloemetjes in het gras en molshopen.

PASTE EN INSECTEN

Bij Mega kwam zijn passie voor fotograferen voort uit een fascinatie voor de natuur. ‘Ik heb een master in Forestry science en maakte graag macrofoto's van insecten en bloemen. Niet als een vorm van kunst, maar als een manier om ze vast te leggen en te bestuderen. Gaandeweg werden mijn foto's creatiever en kunstzinniger en besloot ik volledig over te stappen naar de fotografie.’

Na een carrière van zeven jaar in de fotografie is Mega nu weer terug in de wereld van de wetenschap. ‘Naast

Deelnemers aan Mega's fotografieworkshop leven zich uit op de natuur en het winkelend publiek in Wageningen.

fotografie heb ik ook een grote passie voor eten. *Food* loopt als een rode draad door mijn leven. Mijn vader maakte olijfolie in Italië en ik heb een tijdje in India gewoond en daar geprobeerd een *espresso blend* te ontwikkelen. Het liefste zou ik na mijn studie een eigen bedrijfje hebben in voedselinnovatie. Ik vind pasta interessant en insecten als voedsel, maar ik gebruik mijn tijd hier ook om te ontdekken wat mijn volgende stap wordt.'

PORTRETTEEN

Na de oefeningen in het park verplaatst de groep zich naar de binnenstad. De opdracht: portretten maken van het winkelend publiek. Een grote drempel, zo blijkt. De studenten vinden het lastig om willekeurige mensen aan te spreken. Mega herkent het van zijn vorige workshop. 'Hun verlegenheid heeft vooral te maken met leeftijd en levenservaring. Tijdens mijn eerste workshop weigerde een meisje pertinent om vreemden te vragen of ze hen mocht fotograferen. Terwijl het als fotograaf juist belangrijk is om in korte tijd te proberen een relatie op te bouwen met degene die je fotografeert.'

Na afloop van de sessie in de Hoogstraat en op de Markt, gaat de groep terug naar Mega's kamer om elkaars foto's te bekijken en te beoordelen. Bij de Indonesische Dicky ziet Mega een creatief oog voor compositie en belichting. 'Maar de meeste mensen van de universiteit zijn heel academisch, ze zijn gefocust op wetenschap. Ze benaderen alles op een rationele, analytische manier.' Terwijl je juist door het contrast tussen het rationele en het vrije meer kunt bereiken, zegt Mega. 'Ik ben zelf creatief én rationeel. Dankzij mijn creativiteit krijg ik betere onderzoeksresultaten en mijn foto's worden mooier als ik oog heb voor detail.'

AANJAGEN

Aan het eind van de dag kijkt hij tevreden terug op de cursus. Hij hoopt dat hij een creatief vuurtje heeft kunnen laten ontbranden bij zijn Wageningse medestudenten. 'Het zou leuk zijn als ze het niveau ontstijgen van mooie landschappen, vrienden en vakanties. Daarom laat ik tijdens mijn workshops ook altijd het fotoboek zien. Het is zo belangrijk om werk van andere fotografen te bekijken en je te laten inspireren. Zo werkt het ook in de wetenschap; als onderzoeker laat je je ook aanjagen door het onderzoek van anderen.' 📷

Marco Mega geeft op 17 juni weer een workshop in Wageningen. Kijk op marcomega.com/workshops/wageningen.

Bekijk de foto's van Marco Mega op resource-online.nl

WERKLAST ANDERS VERDELEN?

Wageningse wetenschappers combineren onderwijs en onderzoek. Doordat de studentenaantallen snel groeien en de onderzoeksfinanciering juist terugloopt, kampen sommige leerstoelgroepen met hoge werkdruk en/of financiële tekorten. Door nauwer samen te werken, kunnen ze de werklust en het geld beter verdelen. Dat stelt Tiny van Boekel, scheidend directeur van het Onderwijsinstituut (OWI). Goed idee? En wat gebeurt er nu al?

tekst Yvonne de Hilster illustratie Henk van Ruitenbeek

Jack van der Vorst

Directeur Social Sciences Group

'Het balanceren van plussen en minnen zoals Van Boekel beschrijft, is al praktijk op departementsniveau, al streven we natuurlijk naar een positieve begroting voor elke leerstoelgroep. **Waar we wat mij betreft naartoe zouden moeten, zijn robuuste groepen: programmatische clusters die samenwerken op inhoud en vanuit een gezamenlijke visie.** Afgelopen jaar is daar in het kader van een WUR-breed speerpunt naar gekeken. Door clustering zijn mensen en faciliteiten efficiënter in te zetten en is meer flexibiliteit in rollen mogelijk. Je kunt bijvoorbeeld makkelijker managementtaken bij een persoonlijk hoogleraar of universitair hoofddocent neerleggen. De werkdruk ligt hoog door het streven naar excellentie in onderzoek en onderwijs, in combinatie met stijgende studentenaantallen en de tijd die acquisitie van onderzoeksfinanciering is gaan vragen. Bovendien vissen groepen

geregeld in dezelfde vijver. Tegelijkertijd is de onderwijsvergoeding een belangrijke poot voor een leerstoelgroep, waardoor groepen soms concurreren op onderwijs. Door samen te werken in clusters kun je onderwijscapaciteit effectiever inzetten en bijvoorbeeld gezamenlijk docenten aanstellen, of besluiten voor welke *grants* of *calls* te gaan. Ik denk aan clusters van drie tot vijf leerstoelgroepen. Maar dit hangt sterk af van de betrokken groepen, want er is een grote diversiteit.'

Cathelijne Stoof

Universitair docent bij de leerstoelgroep Bodemgeografie en landschap

'Ik ben voor meer samenwerking van groepen op onderwijs- en onderzoeksgebied. Bij de groepen om mij heen zie ik echter overal een hoge onderwijsdruk, dus ik weet niet of een

betere verdeling iets gaat oplossen. Er is sowieso meer nodig. Wij nemen studenten mee het veld in, in Nederland en het buitenland. Daarin zit ook de kracht van Wageningen: binnen de theorie, buiten de toepassing. Landschappen en bodems moet je zelf zien. Stijgende studentenaantallen zetten dit praktische deel van opleidingen onder druk. Je kunt niet met zeventig man rond een kuil staan voor een bodemprofiel, of met negentig studenten bij een boer aankomen voor een rondleiding. Daarnaast is het didactisch gezien onmogelijk iedereen bij je uitleg te betrekken te houden. Ook daardoor kan onderwijskwaliteit verloren gaan. Nu lost ieder vak dit vraagstuk voor zich op, en kiest er bijvoorbeeld voor de excursie twee keer te doen. Dat verhoogt de werkdruk en de kosten. En wat te doen bij een buitenlandexcursie van twee weken? Ik ben benieuwd naar de visie van het OWI op dit praktische vraagstuk.'

Hans Komen

Persoonlijk hoogleraar Fokkerij en genetica en lid van het OWI-bestuur

'Wat mij betreft is de eerste vraag of je de groei wel moet blijven faciliteren. Want tussen de kwaliteit van het onderwijs in Wageningen en de kleinschaligheid zit een ijzersterke

relatie. Selectie aan de poort vind ik niet verkeerd, daar krijg je goede studenten mee binnen. Wij hebben als leerstoelgroep geen last van een hoge werkdruk. Elk jaar verdelen we onderling de onderwijslast en we rouleren vakken om ze fris te houden. Daarnaast delen we de onderwijslast met andere leerstoelgroepen door vakken te combineren. Dat is zeker interessant bij kleinere vakken. Neem *Population and quantitative genetics*, zowel nodig bij Erfelijkheidsleer als bij Fokkerij en genetica. We voegen beide groepen samen – samen zo'n zestig studenten – en krijgen beide de helft van de onderwijsvergoeding. Zo zijn er meer natuurlijke matches. Op departementsniveau naar het totale resultaat kijken is prima. Een leer-

stoelgroep met veel onderwijs in de bachelorfase zal een zwaardere onderwijslast hebben. Wie veel projecten met het bedrijfsleven kan starten en veel promovendi kan binnenhalen, zal er financieel al snel beter uitspringen.'

Kees de Graaf

Hoogleraar Sensoriek en eetgedrag bij de afdeling Humane voeding

'Onze afdeling omvat vijf leerstoelgroepen die een geheel vormen, in faciliteiten, financieel en met een gemeenschappelijke ondersteunende staf. Deze samenwerking is zo ge-

groeid. Toen er in de jaren tachtig een tweede leerstoel op het gebied van voeding bij kwam, heeft die zich niet afgesplitst. Ook de drie leerstoelen die daarna nog zijn ingesteld, zijn binnen de afdeling gebleven. **Het werkt, omdat we een gemeenschappelijk belang hebben. Je bent ook iets flexibeler als grotere groep.** Natuurlijk heb je wel heldere spelregels nodig en moet iedere leerstoel zijn verantwoordelijkheid nemen. De begeleiding van studenten hebben we zo geregeld dat docenten de promovendi begeleiden, en de promovendi de thesisstudenten. Dat vereist inderdaad voldoende promovendi en dus voldoende onderzoeksfinanciering. Omdat de rek er op een gegeven moment toch uit is, hebben we ook *thesis rings* ingesteld, waarin studenten onder begeleiding van een docent elkaars werk bespreken. Wat ik heel leuk vind, is dat we kortgeleden een samenwerking met Levensmiddelentechnologie zijn aangegaan. We zijn bezig met nieuwe vakken voor de interspecialisatie Food digestion & health, voor de masters Food technology en Nutrition & health. Als het goed is komt hier ook weer onderzoek uit voort. Zo blijven onderzoek en onderwijs met elkaar in de pas lopen.'

Alfons Oude Lansink

Hoogleraar Bedrijfseconomie en directeur onderzoeksschool WASS

'Binnen de sociale wetenschappen zijn clusters gevormd van leerstoelgroepen die inhoudelijk en secretariael samenwerken en naar elkaar toegroeien. Binnen sommige clusters wordt nu ook gesproken over het *poolen* van onderwijsmiddelen. Dat is niet vanwege de werkdruk, maar vanuit het oogpunt van efficiëntie. Zo kun je per vak de beste mensen voor de groep krijgen. Die verhoogde werkdruk door hogere studentenaantallen er-

vaar ik ook nog niet. **Maar als we de ruime aandacht voor studenten overeind willen houden, zullen we wel efficiëntieslagen moeten maken, vooral in onderwijsvormen.** Denk aan *thesis rings* en verdere digitalisering. Leerstoelen gaan afrekenen op departementsniveau, zoals Van Boekel oppert, is geen oplossing voor de lange termijn. Je kunt een leerstoelgroep die structureel financieel slecht presteert niet in de benen blijven houden.'

Proeven van andere culturen

Oezbeeks eten, Chinese muziek en feesten op z'n Afrikaans. Tijdens One World Week van 30 maart tot en met 5 april konden studenten en medewerkers genieten van de grote culturele diversiteit in de WUR-gemeenschap. Resource nam een kijkje bij een Chileense wijnproeverij en een Nepalees feestje.

Latijns-Amerikaanse deuntjes schallen door het volle Impulse-gebouw, dat versierd is met blauw-wit-rode vlaggen met een ster erop. Het ruikt hier naar wijn. Chileense wijn, wel te verstaan. Chileense WUR-studenten verzorgen in het kader van One World Week een wijnproeverij.

Ruim honderd studenten en medewerkers nippen aan hun glas, voor sommigen al het laatste van de vier glazen wijn die ze konden proeven. 'Ik ben al wel een beetje aangeschoten,' zegt chemisch analist Guillaume ten Dam. Naast hem op de tafel staat een schaal met *sopai pillas*, gefrituurd pompoenbrood met een pittige saus. 'De hapjes moesten er wel bij, anders val ik om.' Echt lekker vond hij ze alleen niet, net als de wijn. Promovendus Ying Deng is daarentegen enthousiast. 'Dit is echt hoge kwaliteit. Boven verwachting.' Ze wist niet dat Chili een grote exporteur van wijn is.

Hoewel het publiek gemengd is, klinkt er wel opvallend veel Spaans – met de bijbehorend volume. Vorig jaar liep de proeverij uit op een spontaan Latijns-Amerikaans feest met tweehonderd mensen, waardoor WUR dit jaar de grens op honderd deelnemers stelde. Binnen een paar dagen waren de inschrijvingen

vol, vertelt Begoña Arellamo van de Chileense studentenorganisatie.

NEPELESE LEKKERNIEN

De bezoekers in stadshuiskamer Thuis kijken verbaasd op van hun bord met Nepalese lekkernijen als er opeens schelle Aziatische muziek uit de speakers klinkt. Nu pas snappen ze waarom de stoelen in rijen staan. Vier Nepalese studenten beginnen te dansen in traditionele jurken van rode en blauwe stof. 'Dit is heel cool,' roept de Italiaanse masterstudent Alice Caranchini enthousiast. Ze baalt ervan dat we in Europa niet zulke dansen en kleding hebben.

Caranchini is een van de bezoekers van het feestje dat de Nepalese studentengemeenschap verzorgt in het kader van One World Week. Ook de Wageninger Jacqueline Kok is erop afgekomen. Ze kijkt naar bezoekers die nu wat onwennig de dansbewegingen van de elegante danseressen proberen te imiteren. 'Daar zijn wij zo houterig bij.'

De Nepalese studenten komen voorbij met een grote pan. De inhoud blijkt een bekende smaak te hebben: rijstepap. Alleen dan met uien erin. Ook worden er gefrituurde hartige koekjes en een kruidige salade uitgedeeld. Lois Dejalle, vrijwilliger bij Thuis, vindt het allemaal heerlijk. 'Normaalgesproken proef je eten uit landen als Nepal niet. Ik vind het zo leuk aan One World Week dat dat nu wel kan.' MvdH

Tijdens One World Week waren er onder meer een Chileense wijnproeverij in Impuls en een Nepalees feest in Thuis. (foto's Sven Menschel)

Bekijk de fotoseries
op resource-online.nl.

FOTO: REMO WORMMEESTER

Blind date

Studenten konden maandagavond in Café Loburg meedoen aan een rondje speeddaten. Om het extra spannend te maken, kreeg een van beide partijen een blinddoek om. Deze studenten konden zich dus alleen een beeld vormen van hun gesprekspartner op basis van zijn of haar stem en uitspraken. Op de tafels lagen onderwerpen en vragen die de deelnemers konden gebruiken om het ijs te breken. Of sommige stellen nog een tweede date hebben gepland nadat de blinddoek af ging, is niet bekend. De *blind speed date* werd georganiseerd door de internationale studentenverenigingen IxESN en ISOW. LvdN

Zelfhulpgroep voor hoogbegaafden

Hoogbegaafdheid kan handig zijn, maar kan mensen ook in psychische of sociale problemen brengen. Dat is de reden waarom decaan Ruur Boersma zelfhulpgroepen voor hoogbegaafde studenten heeft opgezet.

'Een derde van de hoogbegaafde volwassenen loopt vast', vertelt Boersma. 'Zij hebben een burn-out, zijn ontevreden of zitten thuis vanwege conflicten met de werkgever.' Hetzelfde geldt voor studenten, denkt Boersma. Ze ziet op haar spreekuur geregeld hoogbegaafde studenten die ontevreden of overbelast zijn en besloot dat er extra begeleiding moest komen.

Ze nam een kijkje bij Universiteit Leiden, waar die extra begeleiding al bestaat, en besloot om lunchbijeenkomsten te organiseren voor groepjes van vier tot zes hoogbegaafde studenten. Daarvoor hebben zich nu zestien studenten aangemeld, die allemaal bij Boersma op spreekuur zijn geweest. De studenten stellen zelf doelen waar ze aan willen werken in de vijf keer dat ze bijeenkomen. Ze helpen elkaar, onder begeleiding van Boersma, bij het behalen van die doelen. Naast de lunchafspraken wordt er ook eens per maand een diner georganiseerd, dat open is voor iedereen. 'Het gaat niet alleen om ontwikkeling, maar ook om elkaar ontmoeten en herkenning,' aldus Boersma.

PERFECTIONISME

Een van de obstakels waar hoogbegaafde studenten soms tegenaan lopen is de bachelorthesis. 'Dat kan te maken hebben met het gevoel dat het nooit goed genoeg is,' legt de decaan uit. 'Ik merk ook dat studenten moeilijk hulp kunnen vragen. Dus het is een combinatie tussen perfectionisme en faalangst.'

Een ander probleem is dat hoogbegaafde studenten vaak te veel doen en daardoor burn-out raken. Boersma: 'Je ziet vaak dat hoogbegaafden ook hoogsensitief zijn. Dat betekent dat er te veel prikkels binnenkomen die verwerkt moeten worden en waar tijd voor genomen moet worden.' Tijd die ze vaak niet hebben of nemen.

Decaan Ruur Boersma (links) is tijdens een lunchbijeenkomst in gesprek met vijf hoogbegaafde studenten. Drie van hen wilden niet op de foto.

MOTIVATIE

Daarnaast is motivatie een heikel punt. 'In het begin zijn vakken vaak heel leuk, maar als het vak te langzaam gaat, kunnen studenten hun motivatie kwijtraken,' legt Boersma uit. 'En als iets niet lukt, zie je vaak dat ze opgeven. Of ze beginnen niet eens, omdat ze het idee hebben dat het niet zal lukken.'

Vaak ontbreekt het hoogbegaafden studenten ook aan studievervaardigheden, omdat ze op de middelbare school niet hard hoefden te werken. Er bestond al een studievervaardigheidstraining, maar er is in januari ook voor het eerst zo'n groep gevuld met enkel hoogbegaafde studenten. Dat heeft meerwaarde, zegt Boersma: 'Ze kennen vaak weinig mensen waar ze een klik mee hebben en hebben daardoor vaak het gevoel dat ze in hun eentje zijn. Ze willen graag wat diepgaandere gesprekken hebben over allerlei onderwerpen en dat kan niet met iedereen.'

TOPJE VAN DE IJSBERG

De laatste jaren stijgt het aantal studenten dat met psychische problemen aanklopt bij de decanen en psychologen van WUR. Dit kan voor een deel te maken hebben met hoogbegaafdheid, zegt Boersma. Ze denkt met de lunchbijeenkomsten en diners een oplossing te bieden voor deze groep.

De zestien studenten die zich nu hebben gemeld, zijn volgens haar slechts het topje van de ijsberg. Ze hoopt dat meer hoogbegaafde studenten hun schaamte overwinnen en naar de bijeenkomsten komen. 'Wanneer je snapt dat je klachten met hoogbegaafdheid te maken hebben, vallen meestal veel puzzelstukken op zijn plek.' **R MvdH**

Studenten die meer informatie willen over de lunchbijeenkomsten voor hoogbegaafden of zich willen aanmelden, kunnen mailen naar ruur.boersma@wur.nl.

ONGEZOUTEN

Nocturia, 's nachts uit bed moeten om te plassen, is een typische oudemensenkwaal. Japanse wetenschappers van de universiteit van Nagasaki hebben een simpele remedie ontdekt: minder zout eten. Dat verlaagt het aantal keren dat je 'moet'. De oorzaak ligt voor de hand. Van zout eten ga je meer drinken. Laat staan dus die chips. Zoutloos eten is goed voor een rustige (oude) nacht.

ZIEK

Mensen die eenzaam zijn, ervaren een simpele verkoudheid heftiger dan anderen. Dat blijkt uit een proef die psychologen van Rice University (VS) uitvoerden. Zij maakten mensen verkouden, sloten hen vijf dagen op in een hotel en bestudeerden het effect. De eenzame mensen – vooraf geïdentificeerd met een test – waren er beduidend slechter aan toe. De conclusie van de onderzoekers: van vrienden word je minder ziek.

DOM (1)

Slimme hommels dragen minder bij aan de voedselvoorziening van de kolonie dan hommels met minder leervermogen. Dat hebben onderzoeker van de universiteit van Guelph (Canada) ontdekt. De verklaring is dat slimme hommels veel energie steken in hun hersentjes. En dat gaat ten koste van het foerageren. Een troostrijke gedachte: domheid kan nuttig zijn.

DOM (2)

Op initiatief van de WUR Council is afgelopen zaterdag betaald parkeren op de campus ingevoerd. Betaald parkeren komt de bereikbaarheid van de campus ten goede. Zaterdag was het 1 april; u snapt 'm al. De actie moest de WUR-Council als belangenbehartiger van personeel en studenten op de kaart zetten. Benieuwd of dat is gelukt.

GNSK 2018 in Wageningen krijgt groen tintje

Sportstichting Thymos heeft een bestuur samengesteld voor de organisatie van het Groot Nederlands Studentenkampioenschap (GNSK). Dat wordt in 2018 in Wageningen gehouden. Het bestuur wil er een Wageningse draai aan geven met onder meer knotsbal en een 'groen' imago.

Het zevenkoppige bestuur, vijf vrouwen en twee mannen, gaat in het voorjaar van 2018 een van de grootste studentensportevenementen van Nederland organiseren. Tijdens het GNSK strijden studentensporters uit alle universiteitssteden van Nederland twee dagen lang tegen elkaar in verschillende sporten: acht vaste sporten en een aantal keuzesporten die iedere editie wisselen.

Rick Oomen, masterstudent Management, economics & consumer studies, is voorzitter van

het bestuur. Als het aan hem ligt, staat de hele campus straks twee dagen lang in het teken van het GNSK. 'Het zou leuk zijn als de studenten allemaal kamperen, sporten en feesten op de campus.' Doorgaans komen er zo'n 1500 studenten op het GNSK af.

De komende tijd gaan de nieuwe bestuursleden kennismaken met elkaar en met het bestuur van het GNSK 2017. Dat vindt op 9, 10 en 11 juni plaats in Eindhoven. Rick: 'Ik ben benieuwd hoe zij het hebben aangepakt. Daar wil ik van leren, om er vervolgens een Wageningse draai aan te geven.' Zo denkt hij aan knotsbal als keuzesport en manieren om het GNSK een groen imago te geven.

De overige bestuursleden zijn Marye Bosboom, Annelies Lantinga, Femke Riensema, Bo Brigge-man, Simone van Veen en Luc Roefs. LvdN

Hoog niveau op Campus Run

De Campus Run trok woensdagavond 29 maart meer deelnemers dan ooit. En er werd ook sneller gelopen dan ooit. Joep Kluwen legde het parkoers het snelst af.

Precies 266 (voornamelijk) studenten waagden zich om klokslag zeven uur aan de maximaal twee rondjes over de campus. Dat is een record voor de Campus Run, die voor de zesde keer werd gehouden. De campusloop is de scherprechter voor opname in het WUR-team dat meedoet aan de Bata-vierenrace. Teamleider Laurelynn Cornfield ziet de deelname aan die estafetteloop dit jaar met ver-

trouwen tegemoet. 'We hebben een sterke selectie kunnen samenstellen.'

De snelste vrouw was Lindsey Faken. Zij deed 21.23 minuten over de 5,5 km, wat neerkomt op een snelheid van 15,5 kilometer per uur. Alle vrouwen die geselecteerd zijn, liepen harder dan 14,5 km/uur. Bij de mannen lag de lat ook hoog. Winnaar Joep Kluwen liet 17.40 minuten noteren, goed voor een gemiddelde van 18,7 km/uur. Alle mannen in het Bata-vierenraceteam lopen harder dan 16,5 km/uur.

Van het totaal aantal deelnemers was 56 procent vrouw. Dat is een goede afspiegeling van de totale studentenpopulatie in Wageningen. RK

Taarten proeven in Happietaria

Het was geen grap, de taartenbakwedstrijd *Heel Wageningen Bakt* van Happietaria Wageningen op zaterdag 1 april. Bakfanaten van alle leeftijden brachten hun taarten naar het ideologische pop-uprestaurant. Wageningers konden voor 5 euro onbeperkt proeven. De opbrengst gaat naar een gezondheidsproject in India.

'27 mensen hadden zich ingeschreven, maar één meisje belde vanochtend om te vertellen dat haar taart verbrand was', vertelt Gerdine Bakker, WUR-student en bestuurslid van Happietaria Wageningen. Er stonden dus uiteindelijk 26 taarten te pronken op de tafel. Dat was meer dan genoeg, vertelt jurylid Annemarie Pronk, winnares van het tv-programma *Heel Holland bakt*. 'Ik

dacht dat 26 kleine hapjes wel mee zouden vallen maar allemaal bij elkaar was het toch wel heel veel.'

De jury was erg positief. 'Het niveau van alle taarten was heel hoog en we hebben ons best gedaan zo gedetailleerd mogelijk de taarten te beoordelen, zodat de deelnemers er wat aan hebben.' Dat was precies waarom sommigen meededen, zoals Hebert Perez-Pereira uit Den Helder, die de derde prijs kreeg. 'Ik wil graag dat mijn Uruguayaanse taart meer bekendheid krijgt in Nederland en was daarom benieuwd naar de meningen van deze juryleden.'

De bezoekers waren vooral kennissen en vrienden van deelnemers en wijkbewoners die even binnen kwamen lopen. Anderen kwamen puur om te snoepen van de taarten, zoals WUR-student

FOTO: SVEN MENSCHTEL

Irene Leemans en haar net afgestudeerde vriendin Maritza Bode Bakker, die samen wel 15 verschillende taarten proefden. 'Ik zou niet in de jury kunnen zitten,

ik vind alles te lekker', zegt Irene. Happietaria Wageningen aan Rustenburg 5 is nog tot en met 26 april open. Kijk op happietaria-wageningen.nl. **AvdH**

ONDERTUSSEN IN... AUSTRALIË

'Donaties zijn nodig na cycloon Debby'

Op 28 maart bereikte de grootste cycloon in jaren Noord-Queensland, Australië. In de dagen erna overstroomde een gigantisch gebied, bijna zo groot als Texas. Huizen werden weggespoeld en ten minste drie mensen overleden. Lizzie Richardson zet de gebeurtenis in Australisch perspectief.

'Ik hoorde van de cycloon op het nieuws en via twitter. In het buitenland merk ik goed dat sociale media je snel kunnen bereiken. Omdat ik niet uit Queensland kom, ging de discussie bij mijn familie en vrienden vooral over noodhulp: hoeveel moeten ze doneren? Het is in ieder geval duidelijk dat de regering de schade van één miljard niet zal kunnen dekken. Toch denk ik dat de huidige situatie niet zo alarmerend is als bij cycloon Yasi in 2011. Het is ernstig, maar nog wel onder controle.

Cyclonen als deze kunnen zich elk jaar voordoen in Noord-Queensland, dus eens in de paar jaar kun je een ernstige verwachten. Toen ik

zelf in de hoofdstad Brisbane was, zag ik dat de stad kwetsbaar maar goed voorbereid is. Overstromingsgebieden kunnen erg snel geëvacueerd worden, dat is precies wat vorige

FOTO: IGOR COROVIC / SHUTTERSTOCK.COM

week gebeurd is. Het stereotype beeld dat Australië dunbevolkt is, gaat is deze regio niet op. Er wonen veel mensen dicht bij elkaar en de infrastructuur is daarop gebouwd.

In het bredere perspectief illustreert deze cycloon hoe het extreme weer in Australië toeneemt. Terwijl cyclonen intenser en frequenter worden in het noordoosten, neemt de droogte toe in het zuidwesten. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het gat in de ozonlaag, dat herstelt maar er nog steeds is. De rest van de wereld mag het vergeten zijn, maar voor Australiërs is het nog steeds de realiteit.' **TF**

Lizzie Richardson, masterstudent Biotechnology uit Australië, vertelt over de impact van cycloon Debby op haar land.

OP DE CAMPUS

Sommige vrienden noemen hem MC Flowerhill, maar zijn echte naam is Lukas Blumberg (22). Tweeënhalf jaar geleden verruilde hij Heidelberg, Duitsland, voor Wageningen. De bachelorstudent volgde een zomercursus Nederlands en verstaat vrijwel alles. Toch spreekt hij liever Engels.

Engels is de dominante taal in Lukas' sociale leven in Wageningen en de meeste vakken van zijn tweede jaar Biotechnologie worden ook in het Engels gegeven. Lukas vindt dat een goede zaak: 'Dat maakt een bachelortitel niet alleen nuttig in Nederland, maar over de hele wereld.'

Op de middelbare school in Duitsland concentreerde Lukas zich al op biotechnologie, maar dan vooral op het microbiologische gedeelte ervan. Nu leert hij meer over proces-technologie en ook dat vindt hij erg interessant. 'Ik wil het graag allemaal begrijpen, ook

al kost het me soms wat meer tijd.'

Toen Lukas in Wageningen aankwam, kreeg hij een kamer in een complex voor internationale studenten op de Haarweg. Later hielp hij bij het opknappen van het Computechnion op de Dreijen, een voormalig onderwijsgebouw waar nu studenten wonen. In ruil voor zijn hulp mocht hij daar een kamer kiezen. Computechnion biedt hem meer dan een dak boven zijn hoofd: hij heeft ook nieuwe hobby's ontdekt

Lukas verbouwt groenten in het Computechnion

zoals indoor tuinieren. Hij doet dit met de Urban Grow Community Computechnion. 'Ons oorspronkelijke plan was om zelfvoorzienend te zijn op het gebied van groenten, maar daar was te weinig ruimte voor.' Omdat alle leden

van de groep erg druk zijn met hun studie, hoopt Lukas dat zich meer leden zullen aanmelden zodat het project weer nieuw leven wordt ingeblazen.

Waarschijnlijk blijft Lukas in Wageningen voor zijn master. Hij hoopt de hele tijd in het Computechnion te kunnen blijven wonen, al is dat eigenlijk een vijfjarenproject. 'Ik kan me voorstellen dat investeerders op die plek huizen willen bouwen, maar mij lijkt het beter als de universiteit de Dreijen aanhoudt voor studentenhuizing.' **AB**

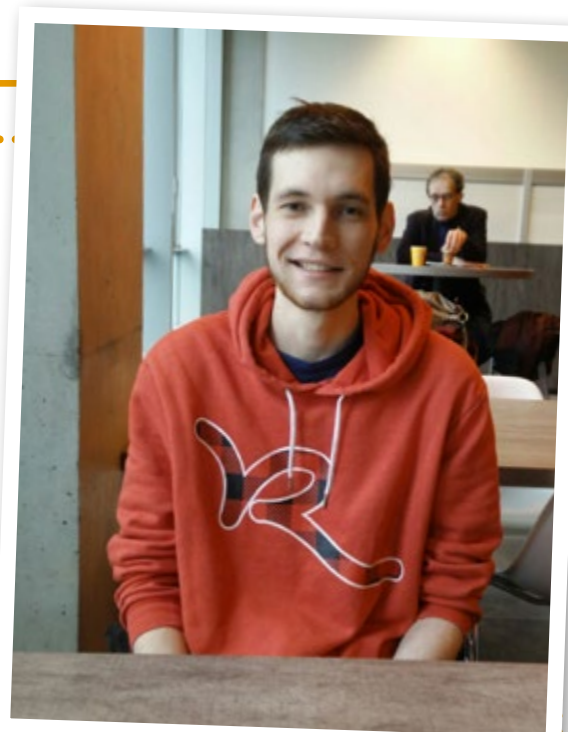

FOTO: ANNIE BERENDSEN

FEESTEN

Zin in een feestje? Wageningen Uitgaans Promotie wijst de weg. Zie ook www.wageningenup.nl.

AGROS UNIFARM - LUSTRUM FEEST DE VEETELERS

Donderdag 6 april van 20:30 tot 02:00

Studievereniging De Veetelers viert haar elfde lustrum. Dit sluiten ze af met een schuurfeest op Agros Unifarm (op de campus achter Radix). Dat veetelers een feestje kunnen bouwen weet iedereen. Zeker de moeite waard om heen te gaan als je van wild houdt. En van stro.

LUCA - SQUAD 105

Zaterdag 15 april van 23:00 tot 04:00

Er is vaak niet veel te beleven in Wageningen in het weekend. LUCA probeert daar verandering in te brengen, deze keer met het energieke dj-duo Squad 105. De moeite waard om voor in Wageningen te blijven.

SPOT - THYMOS SPORTS GALA

Dinsdag 18 april van 20:00 tot 23:00

Op dit feest worden de beste sporters van Wageningen gekozen. Het gaat niet tot diep in de nacht door, dus je kunt er prima heen en dan de volgende dag weer gewoon fit genoeg zijn om te sporten (en studeren). **i**

FOTO: SVEN MENSCHEL

Op de Bohimio Cosmopolitan Bash in de International Club klonk op vrijdag 31 maart muziek van over de hele wereld, ter gelegenheid van One World Week.

Wageningse masterstudenten gaan voor hun stage en thesis de hele wereld over. Ze maken kennis met de praktijk en andere culturen. Hier vertellen ze over hun avonturen.

Koffiedrinken met Ethiopische boeren

'Ethiopiërs zullen niet snel zeggen dat iets niet goed gaat, want politieke correctheid is heel belangrijk. Dat ik opeens een open gesprek had met een boer, was daarom heel bijzonder. Ik deed kwalitatief onderzoek naar wat boeren drijft om nieuwe technologieën te adopteren. Doordat ik al duizend keer mijn plannen had omgegooid, was ik flexibel toen deze boer me vroeg om behalve zijn veld met *malt barley*, een biergewas, ook zijn wortelveld te bekijken. Wat hij eigenlijk wilde, was mij gevoelige informatie geven over zijn frustraties met de *malt barley*-organisatie zonder dat er anderen bij waren. Door die informatie kwam ik tot de belangrijkste bevindingen van mijn onderzoek.

HOTELKAMER

De boer vertelde dat hij zo open was omdat ik anders was dan andere onderzoekers. Ik heb daar 26 dagen rondgelopen en uren zitten kijken hoe boeren hun leven organiseerden op en rond de velden. Ook had hij gezien dat ik betrokken was en veel tijd heb gespendeerd aan het koffiedrinken en eten met de boeren.

De dagen dat ik niet in het dorp was, zat ik veel alleen op mijn hotelkamer, wat ik zwaar vond. Ik wilde meestal niet alleen naar buiten gaan, omdat iedereen me aanraakte, naar me riep en soms zelfs spuugde. Soms zaten er buitenlanders in het hotel en daar trok ik dan mee op.

Ik vond het heel moeilijk om de lokale problemen te zien, vooral ziekte. Zo was ik een keer koffie aan het drinken met een boer toen een bewusteloos dienstmeisje aan haar armen en benen naar buiten werd gedragen. Ze had een miskraam gehad. Je weet: zij krijgt geen goede hulp, of in ieder geval niet op tijd. Ik voelde me zo machteloos.

KALASJNIKOVS

Ik heb ook het nieuwjaarsfeest van het Sidama-volk meegemaakt. Iedereen kleedt zich dan in traditionele gewaden. De verschillende groepen zongen elk hun eigen lied terwijl de mannen speren vasthielden en op de grond stampten. Ook galoppeerden er versierde paar-

den voorbij. Maar toen ze met kalasjnikovs in de lucht begonnen te schieten, dacht ik: wat doe ik hier? Ik was de enige blanke en ik liep ertussen. Het was gaaf en eng tegelijk, omdat die verschillende groeperingen nog weleens ruziemaken. Mijn vertaler vond het beter om op een gegeven moment weg te gaan.

Het was lichamelijk en mentaal vreselijk zwaar in Ethiopië, maar het was wel één van de beste ervaringen in mijn leven. Je leert er zo veel van. Ik heb bijvoorbeeld geleerd om voor mezelf op te komen en om uit mijn comfortzone te stappen en daar oké mee te zijn.' MvdH

HET ECHTE WERK

- Wie?** Mariëlle Karssenbergh, masterstudent International development
- Wat?** Thesisonderzoek bij Cascape en Centre for Development and Innovation (CDI)
- Waar?** Guguma, Ethiopië

Lees alle interviews terug op resource-online.nl

Leeuwenborch Irregular Opening Hours May and June 2017

	2017	The Building	Coffee Bar/ Restaurant	The Library
Monday - Thursday	1 - 4 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 6 pm
Friday Liberation Day	5 May	7 am - 6 pm	Closed	Closed
Saturday	6 May	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Sunday	7 May	Closed	Closed	Closed
Monday - Thursday	8 - 11 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 6 pm
Friday	12 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 5 pm
Saturday	13 May	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Sunday	14 May	Closed	Closed	Closed
Thursday Ascension Day	25 May	Closed	Closed	Closed
Friday	26 May	7 am - 10.30 pm	9.30 am - 3 pm	Closed
Friday	2 June	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8 am - 5 pm
Saturday	3 June	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Whit Sunday - Monday	4 - 5 June	Closed	Closed	Closed

After 6 pm entrance is only possible after registration at the reception desk.

Orion Irregular Opening Hours May and June 2017

	2017	The Building	Bike basement	Restaurant	The Spot
Monday - Thursday	1 - 4 May	8 am - 6 pm	8 am - 8 pm	11.30 am - 1.30 pm	8 am - 8 pm
Friday Liberation Day	5 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Saturday	6 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	7 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday - Friday	8 - 12 May	8 am - 6 pm	8 am - 8 pm	11.30 am - 1.30 pm	8 am - 8 pm
Saturday	13 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	14 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Thursday Ascension Day	25 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Friday	26 May	8 am - 6 pm	8 am - 8 pm	11.30 am - 1.30 pm	8 am - 8 pm
Friday	2 June	Closed	Closed	Closed	Closed
Saturday	3 June	Closed	Closed	Closed	Closed
Whit Sunday - Monday	4 - 5 June	Closed	Closed	Closed	Closed

Forum Irregular Opening Hours May and June 2017

	2017	The Building	The Library	Student Desk	IT service Point	WURshop	Restaurant	Grand Café	Wageningen in'to Languages
Monday - Thursday	1 - 4 May	8 am - 12 am*	8 am - 12 am*	10 am - 5 pm	9 am - 4 pm	9 am - 4.30 pm	8 am - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Friday Liberation Day	5 May	8 am - 11 pm	8 am - 10 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Saturday	6 May	9 am - 7 pm	9 am - 7 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	7 May	9 am - 7 pm	9 am - 7 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday - Thursday	8 - 11 May	8 am - 12 am*	8 am - 12 am*	10 am - 5 pm	9 am - 4 pm	9 am - 4.30 pm	8 am - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Friday	12 May	8 am - 11 pm	8 am - 10 pm	10 am - 5 pm	9 am - 4 pm	9 am - 2.30 pm	8 am - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Saturday	13 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	14 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Thursday Ascension Day	25 May	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Friday	26 May	8 am - 11 pm	8.30 am - 5.30 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	11.30 am - 1.30 pm	Closed
Friday	2 June	8 am - 11 pm	8 am - 10 pm	10 am - 5 pm	9 am - 4 pm	9 am - 2.30 pm	8 am - 2 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Saturday	3 June	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Whit Sunday	4 June	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Whit Monday	5 June	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed

*Attention 12 am is midnight

30
mei

WeDay

Aanmelden vanaf **24 april** t/m **22 mei**

Kom ook dit jaar naar dé middag vol sportactiviteiten voor alle medewerkers! Doe mee aan Escape Room, Krachttraining of liever een les Pole Dance? Kijk voor meer info op de We Day intranet pagina en schrijf je in.

Locatie We Day: Wageningen Campus, Sports Centre de Bongerd

Speel jij met WUR-collega's in een band en wil jij tijdens de We Day op 30 mei optreden? Dan zijn we op zoek naar jou! Pak deze kans en schrijf je in! Geef je op voor 20 april 2017 en stuur een link met optreden toe. Inschrijven kan via: we.day@wur.nl

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Joop van Mourik
Makelaars
taxateurs en hypotheekadviseurs

Rick Zeedijk Makelaardij

Bovenelndsestraat 31, KESTEREN

Dit prachtige, riante landhuis in bijzondere stijl op zeer mooie locatie staat op u te wachten! Schroom niet en kom snel een kijkje nemen. Deze woning beschikt over een inhoud van maar liefst 1130 m³. Op deze heerlijke rustige plek met erg veel privacy aan de nostalgische Rijnbandijk, kunt u genieten op een prachtig royaal perceel van wel 4340 m². De grote tuin is leuk en gezellig aangelegd met meerdere zitjes, hagen, een leuke speelplaats en een veranda waar u heerlijk de zomeravonden door kunt brengen, kortom, het geluksgevoel alsof u op vakantie bent! De woning is in een bijzondere stijl gebouwd, dit resulteert in mooie lichtinval in de woning en een fantastisch uitzicht. Het is ook heerlijk vertoeven in de ruime living en eetkamer van wel 82 m². De ruime oprit van deze woning biedt plaats voor meerdere auto's en heeft daarnaast een dubbele garage en carport. Het dorp Kesteren ligt op kleine afstand van Rhenen, Wageningen en is gelegen aan de A15. Het heeft alle voorzieningen.

VRAAGPRIJS € 750.000,-

Opbusden (0488) 44 29 06
Lienden (0344) 60 24 00

(0344) 62 60 60

www.joopvanmourik.nlwww.rickzeedijk.nl

mededelingen

GEURPANEL

Heb jij een goede neus en wil jij makkelijk geld verdienen (€9 netto per uur)? Heb je veel vrije tijd? Buro Blauw te Wageningen zoekt mensen voor haar geurpanel: geurlab@buroblauw.nl of 0317-466699.

agenda

donderdag 6 t/m woensdag 19 april
4 FILMS VOOR STUDENTEN

Matthäus Passion: bejubelde uitvoering door Reinbert de Leeuw van Bachs meesterwerk, te zien in hoge beeld- en geluidkwaliteit in de filmzaal. *Manchester by the Sea*: formidabel sociaal-realistisch drama over een man die wil verdwijnen, maar net te veel verantwoordelijkheid voelt voor zijn familie. *The Happiest Day in the Life of Olli Mäki*: komisch, hartverwarmend verhaal over Finlands succesvolste boxer die vlak voor het WK verliefd werd. *Levende Rivier*: betoverende beelden van de flora en fauna rondom de Rijn van Ruben Smit (De Nieuwe Wildernis). Wilhelminaweg 3A, Wageningen.

WWW.MOVIE-W.NL

Wednesday 12 April, 16.00

WEES SEMINAR

Butterfly behaviour expert Dr Michael C. Singer will talk about his work and the novel aspects of evolutionary mechanisms that generate or oppose local adaptation. Prior to the seminar: a workshop for BSc, MSc and PhD students (registration required). Drinks and discussion after the talk. Venue: Orion C2035.

WWW.WEESWAGENINGEN.NL

vrijdag 21 april, 9.00-16.45

SYMPOSIUM 'GREEN HAPPINESS'
T.G.V. 3DE LUSTRUM S.V. NITROCA

Lustrumsymposium van de studievereniging van Internationaal land- en waterbeheer met o.a. lezingen/workshops van Arcadis, Eleaf, Acacia Water en MottMacdonald. Locatie: Lumen.

WWW.NITOCRA.NL

Deadline indienen: één week voor
verschijningsdatum (max. 75
woorden). Mail: resource@wur.nl

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen University & Research. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Droevendaalsesteeg 4,
6708 PB Wageningen
(Atlas, gebouw 104, bode 31).
Postbus 409 6700 AK Wageningen.
Secretariaat: Thea Kuijpers,
resource@wur.nl, 0317 484020
Website: www.resource-online.nl.
ISSN 1389-7756

Redactie

- Edwin van Laar (hoofdredacteur)
edwin.vanlaar@wur.nl, 0317 482997
- Lieke de Kwant (eindredacteur)
lieke.dekwant@wur.nl, 0317 485320
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie)
roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Vincent Koperdraat (coördinatie website)
vincent.koperdraat@wur.nl, 0317 481338
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs)
linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Tessa Louwerens (dier, voeding),
tessa.louwerens@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie)
albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724

Aan Resource werken mee

Guy Ackermans, Annie Berendsen, Jessica Bernard, Ton van den Born, Alexandra Branderhorst, Susie Day, Teun Fiers, Marijn Flipse, Stijn van Gils, Aart-Jan van de Glind, Clare McGregor, Anne van der Heijden, Yvonne de Hilster, Hoger Onderwijs Persbureau, Milou van der Horst, Anja Janssen, Liza van Kapel, Iris Keizer, Jan-Willem Kortlever, Kito, Helena Ligthert, Anna Luijten, Piotr Kukla, Sven Menschel, Linda Meijer, Carina Nieuwenweg, Rik Nijland, Henk van Ruitenbeek, Julia Schäfer, Eva van Schijndel, Twan van der Slikke, Joris Tielens, Pascal Tieman, Joost Visser, Didi de Vries, Clare Wilkinson, Rob de Winter, Remo Wormmeester

Vormgeving

Geert-Jan Bruins, Paul Gerlach

Druk

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, 023 5714745,
m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern: Thea Kuijpers, resource@wur.nl,
0317 484020

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen University & Research

klimaatneutraal
natureOffice.com | NL-077-434311
gedrukt

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

Lovely Dutch gardens

Many Dutch people love gardening. It is amazing how they creatively arrange diverse types of plants in their small yard or even on their balcony. There is no particular style of gardening that can be distinguished as 'Dutch-style' but that makes it all the more interesting. People here just decorate their yard freely with their own unique ideas, resulting in wonderfully diverse plant exhibitions.

One afternoon I was walking around near my place when I saw a house with a small front lawn full of messy bushes, or so I thought. When I looked more closely, I realized that the plants were not carelessly planted at all. The owner had arranged them immaculately according to their types and colours. The garden was like a living flower bouquet.

While Dutch people don't generally have very spacious yards, size does not really matter when it comes to gardening. Even when they live in an apartment and only own a balcony, they will hang their plants in pots along the balcony edge. To me, those hanging gardens are super-cute. I always look up every time I pass by apartment buildings.

Inspired by many gardens I have seen here so far, I am now trying to make my own 'garden' in my room too. Although some plants will probably not survive my near-zero gardening skills, it is still an enjoyable hobby that I hope I can continue even when I am back in my country. **Nindya Putri Pamungkas, Master's student of Nutrition and Health, from Indonesia**

Have you had an interesting encounter with Dutch culture? Send your anecdote (in 250 to 350 words) to resource@wur.nl and earn 25 euros and a jar of Dutch sweets. The editors reserve the right to shorten and edit the contributions before publication.

[NL]

TUINPLEZIER

Nederlanders doen aan eigenzinnig tuinieren en dat vindt Nindya Putri Pamungkas geweldig. Het valt haar op dat er hier niet één dominantie tuinstijl is, maar dat iedereen vrijelijk zijn eigen stukje buiten volplant en decoreert. En Nederlanders hebben niet eens veel ruimte nodig voor hun bonte plantenexposities; een kleine voortuin of zelfs een balkon volstaat. De Indonesische student is erdoor geïnspireerd geraakt en heeft nu haar eigen 'tuintje' gemaakt in haar kamer.